

SLOVENE

Naročnina
za države SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Gene inseratom:
Enostopna polna vrsta malih
oglasov po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglasi nad 45 mm vsi
šine po Din. 2.—, poslani isti
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popusti:
Izhaja vsak dan izvenredni
nedeljski in dnevi po pram-
niku ob 5. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Rekopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 326.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošte hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš.
Zagreb 39.011, Sarajev. 7363, praško in dunaj. 24.787.

Notranji razvoj.

Razmere, kakor jih je ustvarila v državi bivša demokratsko-radikalna koalicija zadnja leta, so postale nevzdržne. Vsa javnost je to priznavala, med štirimi očmi tudi prstasi te koalicije; slednji so svetovali le druga sredstva kakor avtonomistična opozicija za izhod iz tega nevzdržnega položaja. Govorili so o izboljšanju uprave kot edinem leku. Ti so bili predstavniki birokratizma demokratske stranke, ki si je po vsej krivici nadela ime demokratske stranke, dasi ravno bi v njej lahko našli vse mogoče atribute, le resničnega demokratizma prav nič. Absolutizem, centralizem, terorizem, kapitalizem, psevdonacionalizem in kar je še takih po svoji notranji vrednosti sličnih si izgovorov, vse to je spremljalo razvoj demokratske stranke, le demokratizma v njej ni bilo nobenega. Govoriti so znali o demokratizmu včasih tako milo, da bi se bil človek same ginjenosti zjokal, da ne bi ga bil vsak korak demokratov vzbudil iz lažne iluzije; njihova dejanja so vselej in vsepovsodi nasprotovale njihovi politični poeziji. Kakor vse njihove strankarske melodije je tudi njihova pesem o izboljšanju uprave kot edini lek v državi prazna beseda. Vsakdo se zaveda, da je naša državna uprava nesposobna, da je potrebna korenita izprememba, a mi se zavedamo tudi, da te uprave nikdar ne bo izboljšal centralizem, ker je korupcijo upravi rodil ravno centralizem. Centralizem je že itak premalo izšolano in premalo izkušeno upravo, ki je bila namah postavljena pred težavne naloge, ki jim ni kos, preobremenil. Treba je upravi razbremenitve in to je mogoče samo z resnično in dejansko decentralizacijo, z zakonodajnimi samoupravami zgodovinskih pokrajin, nikdar pa ne z navidežno samoupravo, kakor jo določa vidovdanska centralistična ustava. Kako daleč naj gre ta avtonomistična decentralizacija, ali naj dobi obliko federacije ali konfederacije, to je zopet stvar sporazuma oziroma ljudske volje.

Slovenska ljudska stranka ne je kot realna politična stranka, ki ne vidi blaginje ljudstva v besedah in papirnatih programih, aktivno udeleževala zakonodajnega političnega življenja; a ker se je državno življenje razvijalo proti njenemu socialnemu, gospodarskemu in kulturnemu programu, je bila v ostri, pa stvarni opoziciji. Volitve v narodno skupščino so pokazale, da slovensko ljudstvo odobrava njeno politiko. Po volitvah izvaja SLS svoj program. Njeno parlamentarno zastopstvo je ostalo v opoziciji in bo ostalo, dokler nima garancij, da je radikalna stranka, ki je kot najmočnejša srbska stranka na vladi, voljna sprejeti njen državnopravni program, od katerega izvedbe še-le upamo, da bo razmere v državi — četudi ne čez noč — ozdravila. HRSS in bosanski avtonomisti so stopili s SLS v taktično opozicijo, da ramo ob rami izvojujejo prenosno centralistično državo. Da je to mogoče doseči le v sporazumu z najmočnejšo srbsko, narodnoradikalno stranko, je bilo vsakomur že prvi dan jasno, ko se je izvedelo za volilni rezultat v vsej državi. Radikalna stranka se je na ponudbo revizionistične opozicije začela razgovarjati, ali je sporazum sploh mogoč? Ne. Prvi razgovori v Zagrebu so pokazali, da je sporazum za revizijo ustave mogoč, dasi radikalna stranka ni dala na zaključke zagrebške konference nobenega odgovora, ali pristane nanje ali jih odklanja. Medtem so demokratje neprestano intrigirali, si besedilo predsporazuma v Zagrebu, ki naj bi ustvaril potreben milje za akcijo sporazuma, izmišljali, da bi strašili po eni strani srbsko javnost, po drugi strani pa so v Sloveniji razglašali ravno nasprotno izmišljotino, da tvorijo »federalistični blok« vladne ali, kakor radi pišejo v svojem slabo informiranem časopisu »režimske stranke«; silno so se togotili, ker oba parlamentarna kluba federalistične opozicije nista pomagala obstruirati »državotvornim« demokratom za dosego njihovih strankarskih namenov, deloma naperjenih celo naravnost proti SLS. Vse demokratske intrige pa so končale s popolnim fiaskom kakor njihova obstrukcija v narodni skupščini povodoma debate o poročilu verifikacijskega odbora. Radikalni so vsako

zvezo z demokrati končno prelomili in jim vzeli slednjo nado na obnovo stare koalicije, ki je prinesla državi toliko gorja, in radikalni ideolog Ljuba Jovanović je v polemiki z demokrati nedvoumno izjavil, da je radikalna stranka za sporazum s Hrvati in Slovenci.

To dejstvo je zelo razveseljivo, vendar še ne daje nobene druge garancije kakor dobro voljo radikalov. Ako bi bil ves »federalistični blok« v parlamentu, bi bile te garancije močnejše, česar radikalno časopisje ne prikriva. Tako poroča belgrajsko »Vreme« z dne 17. t. m.: Klerikali — »Vreme« je hotelo reči: Jugoslovanski klub — ki vodi (v parlamentu) politiko tako v Spahinem imenu kakor v imenu Radićeve skupine, že sedaj naznanjajo radikalom, da podpora bloka more prenehati vsak trenutek in se pretvori v ostro opozicijo, ako se ne ugotovi njihovim zahtevam in ako se ne nadaljuje politika sporazuma. Podpora klerikalcev in muslimanov je zasigurana radikalom samo, kadar vodijo borbo proti demokratom. Toda radikalni ne polagajo mnogo na te pretnje in jih smatrajo samo kot taktične poteze g. Korošca. Mislijo, da morejo delati s parlamentom tudi tedaj, če gresta dr. Korošec in dr. Spaho v ostro opozicijo. Dosedaj v parlamentu, ki je rešil

samo verifikacije poslanskih mandatov, za Jugoslovanski klub tudi ni bilo nobenega stvarnega povoda preiti v ostro opozicijo. Proti izvolitvi poslancev Jugoslovanskega kluba ni nihče protestiral kakor demokratje, ki bi bili radi protizakonto vtihotapili v narodno skupščino dr. Gregorija Žerjava. Protest dr. Kukovca je bil pa celo demokratsko tako neresen, da so ga sami pustili past. Naravno pa je, da bo federalistična opozicija vodila v parlamentu stvarno opozicijsko kontrolo nad vlado, ne bo ji pa jemala možnosti, da izvede sporazum, v kolikor je to od srbske strani odvisno, ako bo radikalna stranka dejansko pokazala, da hoče v resnici sporazum, četudi v etapah. Kelogično bi bilo, ako bi opozicija zahtevala od srbske vladne stranke sporazum, pa bi ga istočasno onemogočala. Ako pa bi radikalna stranka ostala samo pri hvalevredni izjavi g. Ljube Jovanovića in nadaljevala vladni kurz, ki ga je prevzela kot dedščino demokratsko-radikalne koalicije, ter s tem pokazala, da ji ni za sporazum, da ne bi pristala na revizijo ustave, potem je naravno, da bi ti ozir federalistične opozicije odpadli in bi se poostreitev opozicije pojavila tudi v parlamentu, dasi ne s tako otročjo obstrukcijo, kakor so jo začeli demokrati in z njo že prvi dan pogoreli.

Kako daleč je sporazum.

RAZGOVOR Z DR. KOROŠCEM.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Z urednikom »Vremena« je imel načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec naslednji razgovor:

Urednik »Vremena«: G. predsednik, kakšno stališče zavzema Vaša stranka nasproti radikalni vladi in kako se bodo razvili odnosi med vlado in »zagrebškim blokom«?

Dr. Korošec: Naša stranka je trenutno nasproti radikalni vladi v opoziciji pričakovanja. Nobenega razloga ni za sumnjo, da se ne bi odnosi med vlado in »zagrebškim blokom« razvijali povoljno, ker je i pri nas i pri radikalih dobra volja za pošten in lojalni sporazum.

Urednik: Na kakšni podlagi je mogoč sporazum z »zagrebškim blokom«?

Dr. Korošec: Ne bo trajalo dolgo, ko bodo stranke »zagrebškega bloka« stavile konkretne predloge, ki bodo i naši strani mogli služiti za podlago sporazuma. Danes mi je še nemogoče javno govoriti o tej stvari, ker bi sovražnikom sporazuma nu-

dil material za nove intrige, katerih je že itak več kot dovolj.

Urednik: Kak značaj ima protokol sporazuma, podpisan od radikalne stranke in od predstavnikov strank »zagrebškega bloka«? in ali je obvezen?

Dr. Korošec: Zagrebški protokol je dokument obojestranske dobre volje za sporazum. Protokol niso pogodbe, nego konstatacije, kateri akti se imajo od ene in druge strani smatrati za primerne. Ne od formalnosti, nego od realizacije te dobre volje zavisi i važnost tega protokola.

Urednik: Ako bi se nadaljevala pot sporazuma, kakšen definitivni rezultat bi to prineslo zlasti z ozirom na državno ureditev?

Dr. Korošec: Definitivni rezultat bi bila politično in gospodarsko močna država, ki bi bila urejena po volji vseh treh narodov. Cilj je velik in zato nas ne morejo oplašiti velike težkoče, ki trenutno še obstoje. Vendar pa moremo že danes z Galilejem reči: Eppur si muove!

Politika H. R. S. S.

Zagreb, 18. maja. (Izv.) Z ozirom na razpravo dr. Rudolfa Horvata o državno-pravnih odnosih med Hrvatsko in Srbijo, ki je izšla v osješkem »Hrvatskem listu«, ter z ozirom na pisanje protirevizionističnih listov, da je vsled zahtev, ki jih vsebuje omenjena razprava, onemogočen sporazum med Srbi in Hrvati, se je vaš dopisnik razgovarjal z uglednim politikom HRSS, ki mu je med drugim izjavil: HRSS ni doslej nikjer konkretizirala svojega programa o državnopravni ureditvi med Hrvati in Srbi. To je tudi umljivo, če je na eni strani znano, da je stranka predstavnic gibanja, ki temelji na sintezi idej, kakor je bilo pred 50 leti gibanje Ante Starčevića, ki niti po desetih letih ni dobil svoje programske formulacije. HRSS v ostalem tudi v avstroogrski eri ni imela podrobno preciziranega programa o odno-

šajih Hrvatske napram Ogrski, kar odgovarja tudi mišljenju njenih voditeljev o dinamičnem značaju politike, v kateri so politični uspehi samo produkt moči, ne pa produkt proklamacije gotovih zahtev. Za pokret so važne ideje, katere vodi tudi njegov duh, zato bi bilo boljše, da se v Belgradu več pečajo s to stranjo hrvatskega narodnega pokreta.

RAZPRAVE V HRSS.

Zagreb, 18. maja. (Izv.) Na zadnjih sedaj vodstva HRSS, ki se vrše vsak dan, so razpravljali razven o dnevnih političnih vprašanjih največ o prihodu francoskega generala Le Ronda v Belgrad. Temu prihodu se pripisujejo vojne namere s strani Francije. Sklenjeno je, da bo Stjepan Radić dne 21. t. m. v svojem govoru v glavnem govoril o zunanji politiki.

Zastopnika Ljubljane v Belgradu.

PRI BELGRAJSKEM ŽUPANU IN DR. STOJADINOVIČU.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Ljubljanski župan dr. Perič in podžupan dr. Stanovnik sta danes ob desetih obiskala belgrajškega župana Dobro Mitrovića, ki ju je zelo ljubezno sprejel. G. Mitrović je izjavil, da se mora s sličnimi finančnimi represami kakor ljubljanska občina boriti tudi belgrajska občina in da on še nekaj časa dela na to, da bi se ustanovile zveze županov vseh velikih mest Jugoslavije, ker se po vojski pojavljajo v vseh velikih me-

stih enake težkoče. Zato bi bila umestna skupna akcija. G. Mitrović je obljubil, da bo ob prvi priliki vrnil obisk.

Ob 11. dopoldne sta dr. Perič in dr. Stanovnik v spremstvu poslanca Kremžarja obiskala finančnega ministra dr. Stojadinovića, pri katerem sta se mudila do 12. ure. Dr. Perič in dr. Stanovnik sta ministru obširno razložila finančne težkoče, na katere je naletel ljubljanski občinski svet pri izvrševanju svojega ob-

širnega delovnega programa. Prosila sta, naj se že v prihodnji proračun vstavijo gotove svote za pomoč ljubljanski občini. Fin. minister dr. Stojadinović je prosil delegate, da vsakega ministra pismeno opozorita na svoje zahteve, o vsaki zadevi naj pa obvestita tudi njega. Obljubil je, da bo država na vsak način pomagala občini pri regulaciji Ljubljane tako, da bi se skozi 5 let vnašale v proračun gotove svote za ta namen. Dr. Stojadinović je obljubil ne samo svojo pomoč, ampak tudi pomoč cele vlade, posebno pa bo šel na roko občini pri najetju posojila v inozemstvu.

Stari kurz v Bosni.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Po došlih vestih iz Sarajeva sta bila glavni tajnik JMO Mahmud Mehmed in dr. Joso Sunarić obsojena radi govora ob grobu dni zopora. Čeprav se nista pritožila, se je kazen prvemu znižala na 15 dni, drugemu pa na 10 dni. Najznačilneje je to, da jih je policija pozvala, da sta morala takoj nastopiti kazni in sicer prvi dan pred največjim turškim praznikom bajramom, drugi pa pred Binkoštni. Vsled tega vlada v vrstah JMO veliko nezadovoljstvo. Enako nezadovoljstvo radi tega se opaža tudi v krogih slovenskih poslancev.

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Danes ob 4. popoldne do pol 9. zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so poleg o reškem vprašanju razpravljali o zakonu o ustroju vojske. Ta zakon je bil definitivno sprejet. Glede podrobnosti se je zvedelo samo to, da je stari zakon temeljito spremenjen. Dijaška službena doba je skrajšana. Ustanovile se bodo oficirske šole za dijakke. Končno ureja zakon oficirske plače. Poleg tega je ministrski svet razpravljal tudi o zakonu o naknadnih kreditih. Razprava o tem zakonu se bo jutri nadaljevala.

DR. PELEŠ V ZAGREBU.

Zagreb, 18. maja. (Izv.) Po informacijah Vašega dopisnika je začasni predsednik narodne skupščine dr. Peleš prišel v Zagreb po zasebnih poslih. Zato se njegovemu prihodu ne pripisuje nobena posebna politična misija, že z ozirom na to, ker zavzema dr. Peleš delikatno mesto predsednika narodne skupščine. Kakor je zvedel Vaš dopisnik, dr. Peleš doslej še ni stopil v stik z vodstvom HRSS. Če bi se to eventualno dogodilo, bi se razgovori z vodstvom HRSS sukali v glavnem samo okoli dnevnih političnih dogodkov. Neki poslanec HRSS se je o prihodu dr. Peleša v šaljivem tonu izrazil: »Mislim, da nam bo dr. Peleš prinesel rešitev vprašanja poslanskih legitimacij.«

DR. CIMIĆ V BELGRADU.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Danes je prišel semkaj hrvatski pokrajinski namestnik dr. Cimić. Njegov prihod se spravlja v zvezo z novonastalim političnim položajem in se mu daje poseben značaj.

Nadaljevanje opatijske konference v Rimu.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Danes je italijanski poslanik obiskal zunanjega ministra dr. Ninčića in mu sporočil, da se bo konferenca komisije za rešitev reškega vprašanja nadaljevala 25. t. m. v Rimu. Zato je bila popoldne sklicana seja širše komisije za reško vprašanje, na kateri so razpravljali o navodilih za našo delegacijo. Naši delegaciji bo predsedoval dr. Ribaf, člana pa sta dr. Silović in veleindustrijec Radić. Jutri se bo vršila še ena seja širše komisije, na kateri bo sodeloval tudi dr. Ninčić in na kateri bodo naši delegati dobili definitivna navodila.

Rim, 18. maja. Po dogovoru med italijanim in jugoslovansko vlado je končno veljavno določen za začetek nadaljnjih pogajanj o reškem vprašanju dan 25. maja t. l. Pogajanja se bodo vršila v Rimu in se bodo raztegnila na vsa vprašanja, ki so še sporna med Italijo in Jugoslavijo kot tudi na načrt bodoče trgovske pogodbe med

obema državama. Zadnji razvoj notranjih političnih dogodkov v Jugoslaviji in posebno tudi pomembni govor Ljube Jovanovića je podrl Italijanom mnogo nad. Do zadnjega so upali, da bo jugoslovanska notranja politika pod pritiskom demokratov in velesrbskih teženj krenila končnoveljavno v sporazumu in posebej Hrvatov sovražno smeri. Upali so, da bodo potem Srbi pristali na tako rešitev reškega vprašanja, ki jo žele Italijani in ki bi morala Hrvate v živo zadeti. Te nade so po dogodkih v Jugoslaviji zelo omajane. Ni pa nobenega dvoma, da bodo Italijani v tem pravcu poskušali svojo srečo še naprej, kakor tudi ne more biti nobenega dvoma o tem, da bodo skušali iz obiska angleškega kralja kovati kapital proti Jugoslaviji. V koliko bodo v svojih načrtih uspešni, je odvisno od marsičesa, predvsem pa od razvoja notranjega položaja v Jugoslaviji in sposobnosti jugoslovanske delegacije.

Italijanski parlament.

Rim, 18. maja. Ozračje v poslanski zbornici je zelo mirno. Pozna se, da zaenkrat ne žele parlamentarne katastrofe ne stranke ne vlada. Vse socialistične skupine so sklenile, da se bodo udeleževale parlamentarnega dela. Zbornica razpravlja o carinskih tarifi, nato se loti proračuna za leto 1923-24. Po najnovejših glasovih ni izključeno, da predloži Mussolini že v tem zasedanju tudi načrt o volivni reformi, ki naj odpravi propore. Vendar so to samo še ugibanja. O priliki proračunske razprave bo imel Mussolini baje važen politični govor, v katerem bo zavrnil sumničanja, da goji fašizem monarhiji sovražno namene. Dotaknil se bo pa po vsej priliki tudi vprašanja ustavne in volivne reforme.

Angleško-ruski spor.

London, 18. maja. (Izv.) Zbornica je odgodena do 28. maja. Opozicija je zahtevala od vlade izjavo, da med parlamentarnimi počitnicami ne ukinje zvez z Rusijo. Finančni minister Baldwin je odgovoril na to zahtevo, da se vlada ne more vezati, da ne bo nič ukrenila, ker parlament ne zboruje, če bi postalo iz držanja druge strani očitno, da je sporazum nemogoč. Državni podtajnik za zunanje zadeve Mac Nell pa je izjavil, da bo angleški zastopnik takoj zapustil Moskvo, če sovjetska vlada ne ugodno zahtevam angleškega ultimata in če Krasin kljub podaljšanju roka za odgovor ne bi stopil v stike s svojo vlado.

London, 18. maja. (Izv.) Kralj se je danes dolgo razgovarjal z lordom Curzonom o stanju angleško-ruskega spora.

London, 18. maja. (Izv.) Krasin je odposlal danes dolgo brzojavko v Moskvo. Dokler ne pride odgovor na to brzojavko, se pogajanja ne bodo nadaljevala.

London, 18. maja. (Izv.) O vsebini včerajšnjega razgovora med lordom Curzonom in Krasinom vlada popolna tajnost. Zvedelo se je le toliko, da je angleška vlada podaljšala rok za odgovor na ultimatum in da je Krasin že stopil v stik z vlado v Moskvi.

London, 18. maja. (Izv.) Krasin je ba je dal lordu Curzonu popolno zadoščenje zaradi zaplembe angleških ribiških ladij. Zaradi boljševiške propagande v Aziji se je Krasin obrnil na vlado v Moskvi za dalj na navodila. V Moskvi raste protiangleška propaganda. Sliki lorda Curzona in Mussolinija so obesili na vislice.

Faust starega veka.

Rusko spisal N. P. Aksakov. — Poslovenil Valentinovič.

Postavi se poleg mene! je čarodejnik velel Pontijanu, ne da bi ga pri tem pogledal, ker je vso svojo pozornost obracal na oglje, žareče na žrtveniku. Pontijan je prebledel in takoj izvršil povelje. Na dano znamenje je črni rob podal svojemu gospodu zveženj lavorovih vejic in klopčic živoredeče barvane volne.

Paladij je volno takoj vrgel na žareče oglje in dvignil se je gost dim. Na to je vzel nekaj lavorovih vejic in jih položil na v dim zavito volno. Dim se je zgostil in iz žrtvenika je udaril živahen plamen.

Začetek je ugoden, pravi Paladij ravnodušno. Živahnost plamena je dobro znamenje za te. Sedaj obrni vse svoje misli k devojki, ki jo ljubiš in ki, kakor praviš, tebe ne ljubi in neče ljubiti.

To povelje je bilo nepotrebno, ker so bile vse Pontijanove misli in vsa njegova stremiljenja osredotočena na predmet njegove ljubezni, na Pudentilo.

Bledi Paladijevi ustni sta mirno in za navzoče komaj slišno začeli šepetati molitev k luni, po magu nazvani »Selenec«. Boginja nadzemnega sveta je bila pokroviteljica ljubavi in njenega razvitja. Paladijev glas ji je bolj zapovedoval, kot je k njej molil. Ta glas je postajal še bolj zapovedljiv, ko je čarodejnik nakrat klical podzemno Hekato in ji velel pokazati se, med tem ko je sipal na trinožnik žrtveno moko.

Poincaré o ruhrskem vprašanju.

Pariz, 18. maja. (Izv.) Na skupni seji finančnega odseka in odseka za zunanje zadeve je izjavil ministrski predsednik Poincaré, da je zasedba Poruhrja stopila sedaj v fazo stabiliziranja. Sedanji dohodki iz zasedbe popolnoma krijejo stroške, tudi če se odračunajo vsote, ki pripadajo reparacijski komisiji. Zasedba bo nesla več, kakor smo pričakovali. Francozi lahko ostanejo v Poruhrju, dokler to smatrajo za potrebno in koristno. Na neko vprašanje pa je Poincaré odgovoril, da bi Francija mogla pristati na znižanje nemške odškodnine le v slučaju, če se primerno urede vsi medzavezniški dolgovi.

Düsseldorf, 18. maja. (Izv.) Pritožbe proti obsodbi Kruppa in ostalih ravnateljev je revizijsko sodišče v Düsseldorfu odbilo. Ugodilo pa je rekurzu obratnega svetnika Müllerja, ki je bil nato oproščen.

Dortmund, 18. maja. (Izv.) Komunisti so danes navalili na rovo »minister Stein«, da prisili delavce, da ustavijo delo. Policija se je postavila proti množici. Došlo je do hudega spopada, da je bila policija prisiljena rabiti orožje. Na obeh straneh je bilo več ranjenih.

Kaiserslautern, 18. maja. (Izv.) Vsa izpraznjena stanovanja izgnanih železniških, poštinih in carinskih uradnikov so zasedli Francozi. Potrebno hišno opravilo so Francozi zaplenili pri trgovcih s pohištvo in v državnem skladišču pohištva.

Bochum, 18. maja. (Izv.) Francozi so zasedli kolodvor v Dorstenu. Na železnici Hamburg-Neumühl so Francozi na več mestih razdrli tir in tako onemogočili promet z velikimi fabrikami ob tej železnici.

FRANCJA IN NEMCIJA.

Pariz, 18. maja. (Izv.) »Echo de Paris« poroča, da oficijelni krogi razodevajo že sedaj svoje slabo razpoloženje napram novim nemškimi predlogom v zadevi reparacij, še predno je Nemčija te predloge konkretizirala.

NEZGODA POINCARÉJEVEGA AVTOMOBILA.

Pariz, 18. maja. (Izv.) »Journal« poroča, da je avto ministrskega predsednika Poincaréja zadel ob neki tovorni avto in se hudo poškodoval. Ministrskemu predsedniku pa se ni nič zgodilo.

FOCH SE VRAČA V PARIZ.

Dunaj, 18. maja. (Izv.) Na svojem povratku iz Bratislave je maršal Foch danes dopotoval na Dunaj, odkoder je nadaljeval svojo pot v Pariz.

MEDNARODNI NADZORNIK AVSTRIJSKE DRŽAVNE BANKE.

Bern, 18. maja. (Izv.) Za mednarodnega nadzornika avstrijske državne banke je imenovan generalni ravnatelj švicarske narodne banke Schmider von Wartensee.

ZDRAVSTVENO STANJE BONAR LAW.

Pariz, 18. maja. (Izv.) »Journal« poroča, da se zdravstveno stanje Bonar Lawa ni nič izboljšalo. Njegov glas je zelo opešal. Zato tudi ni mogel sprejeti vabila Poincaréja, naj ga obišče.

JUBILEJ NEMŠKEGA PARLAMENTA.

Frankfurt, 18. maja. (Izv.) Danes so slovesno praznovali 75-letnico, odkar se je v Frankfurtu sestala prva nemška narodna skupščina.

Groza je obhajala kakor smrt bledega Pontijana. Zdelo se mu je, da je grobni hlad zavel v dimom napolnjeni dvorani.

Slava ti, Hekata! strašna Hekata, grozna Hekata! je klical Paladij z gromovitim glasom. Ukrepil naše čarodejstvo, kakor si vedno ukrepila rotive mogočnim magov.

Paladij je te besede večkrat ponovil. Mrzel pot je stopil na njegovo visoko, blede čelo, njegovo lice je izražalo veliko izmučenost. Nekaj trenutkov je ostal čarodejnik nepremičen, kot da bi se hotel odhahniti. Na njegovo znamenje mu poda črni rob bronasto okroglo ploščico z bronasto osjo v sredi in z ovito vrvico; to vse je bilo podobno volku, ki se ž njim igrajo dandanes otroci.

Z veliko hitrostjo in glasno brné se je vrtela bronasta ploščica na mramornatih tleh dvorane. Čarodejnik je žareče oglje in lavorove vejice posipal z žrtveno moko.

Sejem Pudentilino kosti! je rekel z nekakim grobnim glasom.

Volk se je še vedno hitro vrtel in je brnel.

Ponavljaj moje besede! je velel Paladij bledemu in trepetajočemu Pontijanu.

Mladenič se je plašno približal čarodejniku.

Pudentila me vznemirja in muči, je začel Paladij. — Naj tudi njo muči ljubezen, kakor se pravi njena kost na žrtveniku! Kakor se vrti ta ploščica, naj se vrté okoli mene vse njene misli in želje! Plamen ljubezni naj jo obdaja kakor obdaje ogenj sedaj te suhe lavorove vejice!

Štedenje v državnem gospodarstvu.

(Glej članek v »Slovenec« od 12. maja.)

Indija.

Potem ko je komisija Geddes končala svoje delo v Angliji, se je indska vlada obrnila na lorda Inchapa, da prevzame isto delo v Indiji, ki je po vojni zabredla v čezdalje večji deficit. Inchap je to nologo sprejel in organiziral v Indiji komisijo po istih načelih kakor v Angliji. Kakor je doma komisija delala na Inchapovem gradu Glenapp Castle na Škotskem, da je ne bi motili centralni londonski uradi, tako si v Indiji ni izbrala kraj svojega dela Kalkutta, marveč romantični, trušču centralne upravne mašine odmaknjeni Delhi. To se je v resnici izkazalo kot izborno sredstvo, da ne bi komisije pri delu ovirali vplivi osrednjega upravnega aparata in na njem interesiranih činiteljev, dasi je de facto indska centralna uprava komisiji vseskozi šla sama na roko in omogočila, da je svoje delo izvršila v najkrajšem času, in sicer s tem, da je od februarja do novembra 1922, ko je komisija svoje delo začela, pripravila za njo ves material.

Sestava komisije.

Kakor v Angliji tako se je v Indiji komisija sestavila iz komercialnih upravnemu aparatu in politiki tujih zasebnih strokovnjakov; parlamentarci itak ne pridejo v poštev, ker jih v Indiji v našem smislu sploh ni; izbrali pa se razen enega tudi niso člani indskega državnega sveta ali podobnih političnih korporacij. Trije, lord Inchape, sir Catto in sir Murray so bili Angleži, trije, Rajendra Nat Moskerje, Dadi-ba Dalal in Guršotamdas Takurdas, Indci. Catto, Murray in Moskerje so veliki trgovci iz Kalkutte, Takurdas je veliki trgovec iz Bombaja, Dalal je sicer član državnega sveta za Indijo in veliki komisar Indije v Londonu, toda v komisijo je bil imenovan predvsem zaradi svoje strokovne usposobljenosti v finančnih vprašanjih; bil je namreč preje v Bombayu bankir. Med eksperti nahajamo generalnega podravatelja Velike zapadne železnice, enega vojaka (polkovnika) in enega uradnika iz indskega finančnega departmaja; sploh je veljalo načelo: čim manj članov, tem skorajše in boljše bo delo. Svoje delo je izvršila komisija od 8. novembra do 1. maja 1923, torej v 4 mesecih in se je proračun za 1923. sestavil že na podlagi njenega redukcijskega referata. Delalo se je seveda noč in dan s čim manjšimi stroški in na podlagi točnih uže prej izgotovljenih referatov posameznih resorov. Z eno besedo: delo je šlo hitro in temeljito zato, ker sta tako komisija kakor indska vlada svojo nalogo razumeli resno.

Vodilne smernice komisije.

Vodilne smernice redukcijskega dela so bile iste kakor v Angliji: ogibati se povlašanja davkov, zmanjšati prispevke avtonomnih deželnih korporacij v državni upravi, pač pa ohraniti v celoti prispevek države deželam, ki imajo vse prevelika bremena, in napraviti državna podjetja rentabilna. Edino sredstvo v to svrhu je seveda neusmiljeno štedenje, to je, osebna in stvarna redukcija. Cilj ni bil doseči že letos proficita, pač pa proračun popolnoma uravnovesiti. Redukcije tudi niso enkratne, marveč so tako izvedene, da dajo trajno podlago za bodoče gospodarstvo v smislu postopnega demontiranja vsega nepotrebnege, tako da se je že leta 1924 nadejati proficita, ki

ima stalno naraščati. Vse to se je posrečilo ravno zato, ker so bili pri tem delu merodajni izključno gospodarski ozri in vsaka politika izključena, čeprav bi bili motivi ravno v Indiji mogli še z največjo upravičenostjo priti v poštev. Komisija je mnoge stvari, v katere posegajo politični motivi, pustila nerešene ter jih vrnila vladi v odločitev; vendar pa je dala strokovne nasvete, v kakšnem smislu bi se dali nekateri gospodarski problemi najbolj ekonomično rešiti, ako se izvestna politična smer vlade opusti, izpremeni ali vzdrži, tako da ima vlada v tem oziru na razpolago dragocene migljaje za vsako politično eventualnost.

Redukcija.

Izdatki indske državne uprave so od 1913-14 do 1922-23 narasli od 104 kororov rupij na 221 kororov (1 koror je 100.000.000 rupijam je 1.000.000 funtov sterlingov). V svrhu vravnoteženja budžeta so indski upravniki redno posežali po zvišanju davščin, ne da bi mogli s tem preprečiti stalno naraščajočega deficita v zadnjih letih. Komisija pa je sklenila dohodke centralne uprave iz davščin posameznikov, oziroma avtonomnih dežel v znatni meri reducirati, vsled česar je bilo seveda treba v tem večji meri reducirati stroške državne uprave, da se ravnovesje doseže. To je komisija, kakor sama pravi, dosegla na najbrezobzirnejši način. Vrgla se je posebno na železnice, ki so v Indiji erarične, kjer je našla, da jih erer zelo neracionalno birokratično eksploatira, tako da več stanejo nego nesejo, ter je izračunala, da morajo pri pametnem gospodarstvu povprečno donosati 5 in pol odstot. kapitala, ki je bil vanje investiran. Vsa železniška uprava temeljito reformira na komercialni podlagi in birokratizem iz nje izžene, kar seveda ne gre brez velikih personalnih in drugih žrtv. Tudi pošta in brzojav se komercializira, najbolj se pristrže vojni budžet in stroški politične uprave, kjer se pomeže s preobilnim pisanjem, nepotrebnim daktilografiranjem in trošenjem formularjev ter drugimi neracionalnimi praktikami, ki imajo edinole namen opravičiti obstoj mnogih uradniških mest, oziroma z njimi združenih plač. Odpade pa tudi avtomobilni luksus, ki je prišel po vojni v modo pri politični upravi. Jako veliko vsoto pa je komisija državi prištedila tudi pri industrijskih podjetjih, ki jih erar v Indiji vzdržuje s tem, da je tudi tam pomedla z birokratizmom in zlasti dosegla to, da se opuste skladi aprovizacijskega materiala, ki je samo padal v ceni, ne da bi komu kaj koristil, oziroma je z njim verižilo. Edini dve postavki, ki se nista reducirali, sta odplačevanje dolgov in doneski države deželam.

Lord Inchape zaključuje svoja izvajanja s temi le besedami:

»Jaz ne morem svojih izvajanj drugače zaključiti nego da zopet naglašam resnico, v katero verujem z absolutno in popolnoma nepristransko vero, da namreč povsod, kjer nacionalni izdatki groze narod privedi do plačilne nezmožnosti, ni drugega zdravila nego to: Obrniti se do ljudi, ki niso udeleženi v politični igri in ki so po svoji izkušnji kot voditelji velikih podjetij in znanju finančnih metod ter komercialnega poslovanja naravno prednaznačeni tudi za vodstvo državnih finans pod pogoji in po metodah, ki so v navadi v velikem poslovnem svetu.«

Poravnajte naročnino!

Pontijan je tiho a strastno šepetajoč ponavljal vse te besede. Lici sta mu vedno bolj žareli. Čarodejnik je sedaj gluho nememu robu vzel z rok dve liliki, ena od teh je bila narejena iz redeče volne, druga iz voska. Prva je imela simbolično predstavljati Pontijana, druga vže za njega gorečo Pudentilo. Paladij je obe liliki sočasno vrgel na žerjavico. Volnena se je takoj užgala, voščena pa, ki je bila na vrhu, se je začela topiti.

Tako naj se topi Pudentila od ljubezni do Pontijana! je vzdiknil čarodejnik in in v svrhu ojačenja dima in plamena vrgel na žrtvenik pest suhe detelje, podane mu po robu.

Čarodejnik si je otrl z rokavom pot z visocega čela. Ploščica je prenehala vrteti se in se je z velikim ropotom zatrkjala po mramornatih tleh. Pontijan je mislil, da je rotitev končana, a sedaj se je pričela za njega šela glavna stvar.

Plamen ljubezni je vnet, izpregovori Paladij, sedaj preostane samo še to, da se vcepi v Pudentilino srce. Daj mi kaj, kar je bilo njeno, kak kosček njene obleke, kak kosček njenih las ali kaj aličnega.

Ubogí mladenič je bil veliki zadregi. Razen ljubezni do Pudentile ni imel prav ničesar, kar bi bilo spominjalo na njo. Bal se je, da bo vse rotenje ostalo brezplodno. Žalostno je povesil glavo in ni se upal razodeti čarodejniku svojo zadrego.

Le-ta je, uganivši njegove misli, rekel: Ti nimaš ničesar, ubogi revež, a to nič ne de, pomagati si morava brez njenih ko-

drov. Ti imaš Pudentilo že v samem sebi. Delci njenega telesa so se vsled tvoje ljubezni od tega ločili in so prešli v tvojo kri. Tebi je tedaj le treba žrtvovati nekaj kapelj krvi, v kateri se nahajajo že živi sledovi predmeta tvoje ljubezni.

Mladenič je takoj stegnil svojo roko proti žrtveniku.

Paladij mu napravi z nožičkom malo zarezo v roko in nekaj kapelj rudeče krvi pade v žerjavico.

Pudentilini delci, izpregovori čarodejnik, vrnite se zopet v njeno kri in prenesite v njo poverjeni vam plamen ljubavi!

Stem je bilo rotenje končano. Črni rob je odnesel žrtvenik. Paladij je snel zlati obroč z glave in je zrl ravnodušno po dvorani. Njegov obraz je bil bled kakor prej, a izraz njegovih oči je postal zopet tužen in mrtev. Samo pot, ki mu je iznova stopil na čelo, je pričal o prestanem naporu.

Ali si popolnoma prepričan, Paladij, da se bo tvoje rotenje izkazalo zadosti močno, da mi moreš v resnici pomagati in da si mi pomagal? je vprašal Valerij Pontentijan, vže pripravljen, da odide.

Prepričan? je izpregovoril Paladij s prezirljivim nasmehom. Prepričan? To, kar sem jaz sedaj za te storil, zamore narediti vsaka tesalijska starka skoro z enakim uspehom, zamorejo storiti to stotine v Rimu živečih žensk; kaj več pa za te tudi ni potrebno. Rekel sem ti že, da je tvoja zadeva povsem ničevna.

(D dalje.)

Iz zunanje politike.

* Dr. Beneš o Fochovem obisku. Do pismniku »Petit Parisien« je izjavil dr. Beneš, da bo maršal Foch pregledal vsa dela glede organizacije češke armade, ki se že doslej vrše pod vrhovnim francoskim nadzorom. Sporazum med Češko in Poljsko bi bil najboljša podlaga za trajen mir v Srednji Evropi. Do tega sporazuma bo tudi prišlo. Sporazumu se protivijo le kratkovidni politiki. »Sporazum s Poljsko bomo dosegli, kakor smo dosegli sporazum z Dunajem, proti kateremu smo se prej borili nad 300 let. Zapustiti moramo politiko prestiža in začeti moramo z realno politiko.«

* Razpust macedonskih organizacij. »Mladenc«, Sofijska »Pobeda« poroča, da so se odbori ilindenskih organizacij mirno podvrgli razpustu. Osrednji odbor sam je poslal k notranjemu ministru deputacijo, ki mu je naznanila, da je odbor sklical sejo, na kateri bo sprejel potrebne sklepe za enotno, mirno postopanje pri razpustu posameznih organizacij. Vesti, da je vlada odredila tudi razpust macedonskih dobrodelnih društev, list zavrača kot neresnične in dodaja, da ta društva doslej niso prekoračila po zakonu jim določenih meja.

* Spor med Francijo in Turčijo se potrojuje. Ob zadnjih pogajanjih v Lozani je šlo v bistvu za poravnavo spora med Anglijo in Turčijo, sedanja konferenca pa se osredotočuje okoli spornih vprašanj, ki so se pojavila med Turčijo in Francijo. Očividno pod vplivom Francije se zdaj Grčija brani plačati Turčiji vojno odškodnino. V glavnem je Francija nejevoljna zaradi velikih koncesij, ki jih je dobila v Mali Aziji ameriška družba Chester, ker se s tem nanese škoda francoskim družbam, katere so si bile del teh koncesij zasigurala že pred vojsko. Turčija pa se ne mara ozirati na francosko stališče, ker računa s tem, da je Francija zaposlena v Poruhru, ne živi podpora Anglije in se nahaja v težavem finančnem položaju. Turki menijo tudi, da morejo vsako francosko akcijo paralizirati s tem, da zanetijo upor v Siriji.

* Vprašanje nemških reparacij. Kakor znano je angleška vlada na nemško noto, ki ponuja zaveznikom 30 milijard vojne odškodnine, odgovorila posebič, potem ko je že francoska vlada Nemčiji poslala tozadevno noto. Angleška nota je precej ostra in očita nemški vladi, da ni poslušala navetov Anglije. Predvsem je treba ugotoviti, da je reparacijska vsota, ki jo Nemčija ponuja, odločno prenizka, drugič pa mora Nemčija podati trdna jamstva, da jo bo plačala. Ničesar pa Anglija ne govori o zasledbi Poruhra, oziroma o tem, da mora Nemčija opustiti pasivni odpor proti okupaciji, kar posebno naglašala Francija. Nemška vlada bo seveda na angleško noto morala odgovoriti in jo silijo v to zlasti levčarske stranke, predvsem socialni demokrati. Baje je nemška vlada pripravljena pritegniti k garancijam za odplačevanje reparacij svojo industrijo in poljedelstvo. Za enkrat pa so Francozi odgovorili na neodločenost Nemčije s tem, da so zasedli nove kraje, predvsem anilinske barvne tovarne (»Höchst«), kar se bo občutno poznalo.

* Anglo-amerikansko prijateljstvo. Na slavnostnem banketu, ki ga je priredila angleška liga za društvo narodov, je govoril lord Robert Cecil o odnosih med Anglijo in Ameriko. Lord Cecil je zatrjeval, da razmerje med Anglijo in med Ameriko še nikdar ni bilo tako pristržno kakor je danes. Amerika bo v vseh zunanje-političnih zadevah stala ob strani Anglije. — Ta ugotovitev je važna z ozirom na sedanji zunanji-politični položaj.

Politične vesti.

* »Narode« v tolažbo. V včerajšnjem »Narode« priznava, da naša katoliška politika žanje uspehe, toda versko življenje da je pri tem na škodi. In to nazadovanje verskega življenja »Narode« obžaluje (1). V tolažbo mu povemo tole: Kjer se od katoliške strani politično delo zane-marja, tam je navadno tudi versko življenje zanemarjeno. Zglede bi lahko navedli. To je pravilo; so tudi izjeme, a redke. — Kjer so pa politično delavni, so navadno tudi versko čisti. Vkolikor je versko življenje trpelo in nazadovalo, za to ima največjo zaslugo »Narode« in njegovi papirna-fi kompanjoni. Ni čudno, da bi ne bilo nič uspeha! Nad 50 let se že trudi, kako bi v slovenskem narodu ubil avtoriteto, z avtoriteto pa vero. Ako mi politikuemo, je osten glavnih vzrokov naša ta, da ohranimo v ljudstvu vero — pred napadi »Narodovimic«. — Spectator.

* Belgari o razvoju položaja v Jugoslaviji. Sofijski »L'Echo de Bulgarie« z dne 14. t. m. prinaša uvodnik o položaju v naši državi. Takoj začetkom pravi list, da je ustanovitev homogene radikalne vlade trenutno pač najugodnejša rešitev težke krize v Jugoslaviji, ki se je vlekla že toliko časa. Naj se že razvoj plete sedaj dalje v pravcu vidovdanske ustave ali pa v pravcu

koncesij plemenskim zahtevam, v vsakem slučaju je ravno radikalna stranka, kot najmočnejša srbska stranka, za katero stoji ogromna večina srbskega naroda, najbolj poklicana da vodi pogajanja ali boj s Hrva-ti in Slovenci. Sicer pa list ne dvomi, da bo radikalna stranka končno veljavno krenila na pot politike sporazuma. Potem navaja list »Slovenec« interview z dr. Korošcem in z zadoščenjem ugotavlja, da eden izrazi-tih federalističnih voditeljev javno prizna-va, da pušča sedanja Pašičeva vlada od-prto pot za sporazum. List zaključuje: Ved-no smo bili optimisti glede izida ustavne krize, ki se razvija pri naših zapadnih so-sedih. V blagor vseh narodov kraljevine SHS, v prid normalnemu razvoju nove drža-ve in v prid konsolidacije in miru na Bal-kanu je želeli, da se ta kriza vsestransko srečno konča kakor hitro mogoče.«

Pismo iz Srbije.

V Ljubljani, 10. maja 1923.

Druga, malo večja naselbina kakor na Kosovem je na Ovčjem polju. Ovčje polje bi se smelo imenovati sicer cela Srbija. Kajti po celi Srbiji vidiš neštete velike trume ovac, pasočih se po polju in pašnikih. Menda se živijo samo od paše in so celo leto, tudi pozimi, pod milim nebom. Ob čem žive pozimi, ne vem. Tudi druge živine, govedi in konji, je precej, a nad vse veliko je ovac. Srbskega seljaka živi polje in ovca. Obleko imajo, vsaj moški, vsi in vso iz ovčje volne.

Vendar se pa Ovčje polje posebej imenuje le visoka planota med mestoma Veles in Štip. Do Velesa vozi brzovlak iz Skoplja dobro ure. Železnica teče večinoma ob reki Vardar, najprej po lepi ravnini, potem se hribovje pomakne skupaj in tvori ozko dolino. V taki precej tesni dolini stoji tudi mesto Veles, na obeh straneh Vardarja razproženo po brdu — popolnoma podobno našim »jaslicam«. Prebivalcev šteje 17.000, ki so deloma turške, a v večjem številu »macedonske« narodnosti. Značaj pa ima mesto, kakor vsa mesta na bivšem turškem ozemlju, prav turški: ceste poltlake tako, da je prava pokora hoditi, hiše nizke, de-lavnice vse na ceste odprte, nered in uma-zanija. Veliko in milovanja vredno vlogo igrajo v Velesu osli, ki prenašajo ogromne tovore — turški avtomobil, kakor mu pravi-jo.

Prišel sem ob treh popoldne in se ho-tel brž naprej odpeljati. A takoj nisem mogel voza dobiti, potem pa ni kazalo na noč odhajati v neznano daljavo. Moral sem tam ostati. Kam sem se hotel djati. Šel sem v kasarno — obiskati naše fante-vojake, kakor sem jih že prej obiskal tudi v Nišu, kjer smo zapeli na prostornem dvorišču nekaj slovenskih pesmi, da se je razlegala naša pesem daleč naokoli. Peti smejo fantje, častniki to radi vidijo in jim dovolijo zato še več odnora. Seveda naša pesem je kaj drugega kakor macedonska! Red imajo vo-jaki strog, snažnost veliko, ravnanje ž nji-mi pa je različno: ponekod boljše, drugod slabše, vobče nisem slišal mnogo pritožb, par fantov mi je pa potožilo, da veliko trpe.

V hotelu »Prestolonaslednik«, zidanem že po balkanski vojski, sem dobil čedno in čisto prenočišče. Še par takih čednih no-vojših hiš je v mestu — zarja lepše bodoč-nosti. Zjutraj ob pol petih pa sva se že odpeljala na Ovčje polje — z mladim Tur-činom. Selo Erdelija, kjer bivajo Slovenci, je namreč oddaljeno od železnice 35 kilo-metrov. Vožnja tja in nazaj me je stala 600 dinarjev. Peš prehoditi take daljave nisem mogel, kajti hrbet sem imel odprt kakor osel: v nahrbtniku sem nosil novo ol-tarno opremo in mašno opravo. Ker sem ostal čez noč, me Turčin ni hotel čakati. Zato sem se nazaj vozil z domačim vašča-nom, ki je šel v Veles po robo za nove na-seljence — z vozom, s kakršnim hodijo pri nas v gozd po hlode: štiri kolesa, ki jih med seboj veže sora. Sicer so mi poskušali sedež nekoliko pomehčati, a vendar sem se vozil celih 35 kilometrov — na sori, za-prašen in umazan prav po turško. Zavri-skal bi bil prav od veselja, da se tako ime-nitno vozim — ko bi ne bila vlekla voza tako zanikrna in zgarana »mazga« (me-zeg), da sem se bal, da nama na cesti skupaj ne pade in sem bil v vednem stra-hu, da zamudim zadnji vlak, s katerim sem imel priti v Niš, kjer sem imel drugi dan, v nedeljo, obljubljeno farno mašo namesto župnika, ki je šel zopet na drug oddaljen kraj obiskat eno trojico svojih raztresenih ovčje.

Tja sva se vozila s Turčinom 4 ure, na-zaj je pa vlekla mezza debelih 6 ur. Spo-četka se cesta močno vzpenja kvišku, kajti rekel sem, da je Ovčje polje visoka plano-ta. Srečavala sva pač Turke z grozovito obloženimi osli, a ko prideva do vrha, ni-kjer nobenega sela in nobene kočice. Ve-lika, nekoliko valovita ravan, a — prazna. Šele polagoma so se začele prikazovati tam ob straneh nekatere vasice. Na cesti pa je ob vsej 35 km dolgi poti samo ena vas.

Selo Erdelija, kjer bivajo naši rojaki, leži na lepi ravnini, tudi proč od ceste. Selo je veliko, obstoječe iz samih hiš in hišic, barak in raznolikih »lukenj«. Vsi nase-

ljenci, razen naših, so pravoslavni. Slo-venci so pomešani med njimi in raztreseni po celem selu. Niso pa tu samo Primorci, marveč tudi Kranjci in Štajerci. Tako do-mače pa se sliši, da govorijo med seboj: danes gremo na Gorenjsko, pojdemo na Primorsko, na Štajersko! — Kadar se zbe-rejo pri kakem Gorenjcu, Primorcu ali Sta-jercu. Med Gorenjci je, to vas bo zanimalo, tudi bratranec rajnega Kreka, Alojzij Krek, bivši orožniški narednik. Značaja je Evan-gelistovega: dobrasrčen, skrben bolj za druge kakor zase. Njegova palača je tudi hotel za vse odličnejše posetnike Erdelija. Uradniki agrarnega ministrstva vstopajo pod njegovo streho, če ni bil že minister sam pri njem. Ta palača njegova pa me je nazunaj spominjala na podzemsko jamo, v katero kmetje pozimi spravljajo repo. Sa-mo malo lesene strehe se vidi, vse drugo je v zemlji. A tudi v zemlji ni veliko. Stano-vanje obstoji iz kuhinje in sobice. Kuhinja je dolga komaj 3 metre; široka poldrug meter, sobica pa široka 3 metre. A ta so-bica je z deskami tako lično obita, in tako opremljena, da je prav prijazna, skoro gosposka. In ta sobica je gotovo shajališče Slovencev ter zatočišče vseh boljših gostov Erdelija. Kadar pa pride kak tak imeniten gost, tedaj mu Krek in njegova dobra žena (otrok nimata) odstopita svojo posteljo in se preselita v svojo »gospodarsko poslopje« kjer prenočita v lepi zastopnosti skupaj s svojo kravico. Tako lepo zastopnost med ljudmi in živaljo sem našel tudi še po dru-gih družinah.

Popoldne smo s Krekom in Štajercem Križaničem obiskali vse slovenske družine, zvečer ob sedmih smo se pa zbrali v Kre-kovi dvorani. Prišli so skoro vsi, tudi mož-je, vse boljše kakor na Kosovem polju. Naj-prej je bil nagovor, potem spovedovanje, zatem pouk otrok, nato smo pa začeli peti. »Po jezeru«, »Na planinah«, »Rožmarin«, velikonočne in Marijine — vse, kar smo znali, in dekleta so jih znala precej, vse smo speli. Šele ob pol eni ponoči smo ne-hali in se razšli. Rekli so, da je bilo pri-jetno. — Ob 5. zjutraj smo zopet začeli, ob 6. je bila maša s sv. obhajilom. V kotiču Krekove sobice smo postavili oltarček, Krek sam je bil za mežnarja in ministran-ta. Koklja, ki je ves čas med našim šum-nim ropotom mirno pod posteljo legla, je za nekaj časa zapustila svoje ležišče in vra-čajoč se skozi okno v sobico mi skočila na »oltar« in ga potacala. Druge nesreče ni bilo. Po končani božji službi ob 7. me je odpeljala slavna mazga z dobro premišlje-nimi koraki proti Velesu.

Obisk Erdelije je bil prijeten in hva-ležen. Omeniti moram, da Ovčje polje spa-da pod župnijo skopljansko, ki je oddaljena dva dni hoda, a vendar so duhovniki obi-skali Ovčje polje že nekaterikrat. Ljudje so sami sklenili, da hočejo sezidati kapelo, kjer se bodo zbirali k božji službi. Kruh bo moral biti ne samo za cerkvenika, ampak tudi za župnika.

Kar se tiče gospodarskih in življenjskih razmer je takole: Zemlja je zelo rodovitna, a pravijo, da samo za žito. Gnojiti ni tre-ba, tudi nimajo s čim. Ko bi imeli dobrih nekaj letin, bi si polagoma opomogli. A la-ni je bila taka suša, da je vse požgala. Le-tos pref zopet. Meseca aprila, ko je bilo v Sloveniji vedno deževje, je bila doli že su-ša in je menda še zdaj. Klimatične razmere so sploh neugodne. Ker ni nobenega drev-ja, so močni vetrovi, pozimi zelo mraz, po-leti strašna vročina. Drv nimajo, kurijo s posušenimi živalskimi odpadki. Če letos ne bo boljše letina, ne vem, kaj bodo počeli. Enemu je že zdaj žena umrla lakote. Tudi otroci umirajo. Priporočili so se mi, če pride SLS na vladi do besede, naj se naši poslanci zanje zavzamejo. Priporočam jih že zdaj gospodom poslancem, sicer — če bo suša kakor lani, pomoči pa odnikoder — morajo poginiti.

Še par splošnih opazk o potovanju po Srbiji. Vprašujete, če je po Macedoniji po-tovati varno. Podnevi vsaj popolnoma var-no; ponoči pa je bolj pametno biti pod streho. — Kaj pa snaga? Niti ena bolha me ni ugriznila, še manj pa kaka hujska zver; tudi videl nisem nobene. Pa sem se vozil, kakor rečeno, večinoma s tretjem razredu, torej tudi med srbskimi seljaki, — samo med Turki ne.

Naseljena je Srbija redko, Macedonija še bolj. Polje se obdeluje še primitivno, gozdov manjka, voda je dovolj, industrija je že v povojih; par večjih tovarn je videti ob železnici. Sole se pridno ustanavljajo. Versko življenje pravoslavno je sterilno. Verske nestrpnosti nisem opazil niti pri inteligenci, še manj pri seljakihi. Nasprotno: kjer imajo priliko opazovati katoliško bogoslužje, mu izrekajo priznanje.

Končna sodba: Srbija je dežela bodoč-nosti. In Slovenci kot najkulturnejši del Jugoslovčanov smo poklicani, da prinesemo svoj del h kultiviranju Balkana.

Pa tudi duševnega kruha potrebujejo. Kdo jim bo podaril kako knjigo? Deslej ni prinesel še nihče niti ene. Tudi druge da-rove zanje v denarju in obleki sprejema še vedno dobrodelna pisarna. Kar je bilo podarjeno, se jim je izročilo in se za da-rove zahvaljujejo. Kdo sprejme apostolat med katoličani v Srbiji?

Dnevne novice.

— Državni izpit iz glasbe. Koncem šol-skega leta 1922-23 se vrši na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani državni iz-pit iz glasbe (za klavir, gosli, petje in raz-ne teoretične predmete), kojega absolventi dobijo državno-veljavna izpričevala, ki jih usposobljajo za glasbene učitelje na osnov-nih šolah, meščanskih, srednjih in strokov-nih šolah. Ravnateljstvo pozivlja tem potom vse, ki žele delati ta izpit, da se prijavijo s pismeno vlogo ravnateljstvu konservato-rija Glasbene Matice v Ljubljani. Tej pis-meni vlogi morajo priložiti krstni list, šol-ska izpričevala, svoj curriculum vitae in pa dokaze o glasbeni izobrazbi. — Prijave je vposlati najkasneje do 5. junija 1923. Izpit je dvodelen: pismen in ustnen in je pod-vržen taksi, ki se pred pismenim izpitom javi. — Ravnateljstvo konservatorija Glas-bene Matice v Ljubljani.

— Ljudska zdravstvena predavanja. Zdravstveni odsek v Ljubljani priredi ljudska zdravstvena predavanja »O čuva-nju zdravja« s spremljajočim kinemato-grafskimi slikami na binkoštno nedeljo popol-dne v St. Vidu nad Ljubljano, na bin-koštni ponedeljek dopoldne v Mladin-ske m d o m u v Ljubljani. Predava zdrav-stveni nadzornik dr. Ivo Pirc.

— Iz Medvod. V zadnjem času so osrečene tudi naše lepe mirne letoviške Medvode z Orjunci. Njih vodja je Andrej Likar, učitelj v Sori. Drzno se ga ljud-no vprašati, če zdej že slovenski govori? Naši možje in fantje bivši vojaki trdijo, da mu kot avstrijskemu rezervnemu častniku ni rada tekla slovenska beseda. Srečna šolska mladina, ki ima vodjo Orjunccev za vzgojitelja. Njegova družba obstoji iz zna-nih ponočnjakov in strupenih nasprotni-kov katoličanstva. Njih lažinarstvo v res-nici popolnoma breznamerno orjunstvo je le nadaljevanje našega nazadnjaškega li-beralizma. Njih parola je, širiti svoj pro-likatoliški fanatizem in svojo atavistično mržnjo proti slovenski ljudski stranki. — Njih mišljenje je protiljudsko, protisloven-sko in antidemokratsko. Tej družbi bodi povedano: Mi stojimo na straži!

— Št. Janž. Pri nas je veliko prav do-bre kapljice na prodaj. Gostilničarji in drugi vinski trgovci — pridite enkrat tudi k nam in boste videli, da naše vino ni naj-zadnje. Kdor hoče imeti dobro kaplico, naj pride k nam oziroma naj se obrne pisme-no na Kmetijsko društvo v St. Janžu, ka-tero bo dalo vse potrebne informacije.

— Prošnja na potresne poročevalce v Sloveniji. Prisiljen vsled prilik, ker je g. prof. Ferdo Seidl odstopil kot referent, sem prevzel zbiranje vesti o potresih v Slo-veniji a to samo z a č a s n o, dokler mini-strstvo prosvete ne bo drugače odločilo. Go-spode poročevalce prosim, naj bi, stvari za voljo, beležili tudi v naprej svoja opazova-nja o potresih in jih pošiljali do nadaljnega na »Zavod za meteorologijo in geodinami-ko« v Ljubljani (univerza), kateri jim bo preskrbel tudi vse tiskovine. — V Ljub-ljani, 18. majnika 1923. — Upravnik prof. A. Gavazzi.

— »Berza intelektualnog rada.« Po slovensko bi rekli »posredovalnica za um-stveno delo«. Tako posredovalnico name-ravajo ustanoviti v Belgradu oni profesorji srednjih šol, ki bodo izstopili iz državne službe. Izvolili so že poseben odbor, ki je na vse podružnice profesorskega društva razposlal sledeča vprašanja: 1. Ali je v mestu podružnice dana možnost zaposle-nja gotovega števila umstvenih delavcev? in 2. Kakšno službo bi ta ali oni profesor lahko prevzel? Kakor hitro bo centralni odbor imel zbran ves tozadevni materijal, bo poskušal preskrbeti onim profesorjem, ki si sami ne morejo najti privatne služ-be, mesta v takih podjetjih, ki se bodo odboru javila.

— Kakšen je Belgrad? »Belgrad ni-ma vode. Belgrad se davi v prahu, po dež-ju pa se pogreznje v blatu. V Belgradu umre največ ljudi na jetiki. — Ubogi Belgrajčani si lomijo noge po divji »kaldr-mi« (cestni tlak). Belgrad nima nobene tržnice. Belgrad nima nobene socialne ustanove. Belgrad nima dovolj bolnišnic. Belgrad je poln beračev. Belgrad je poln nesnage. Belgrad nima dovolj razsvetlja-vec — v tem tonu opisuje Belgrad Pribi-čevićev »Preporode«.

— Z redom sv. Save I. klase je odli-kovan bivši predsednik skupščine dr. Edo Lukinič.

— Književna tombola je pred durmi. Stojimo neposredno pred začetkom književne tombole Ju-goslovanske Matice. Opozarjamo ljubljansko ob-činstvo, da se vrši v nedeljo in ponedeljek velika javna razprodaja tombolskih kart po glavnih uli-cah Ljubljane. Dobitki naše tombole so prirejani tako, da odgovarjajo interesom vseh slojev. V zad-njem hipu smo sprejeli med dobitke tudi Sloven-sko kuharico, ki je ravnokar izšla v veliki monu-mentalni izdaji in daleko prekaša vse nemške iz-daje te vrste. Nadalje naznanjamo, da smo uvrstili med zbirko dobitkov tudi knjigo Praktični sadjar v veliki novi izdaji, s čemer mislimo, da smo dali naši prireditvi tudi praktičen značaj. Opozarjamo pa cenjeno občinstvo, da a to pomnožljivo se ul-

kakor niso dobili končnoveljavni določeni. Če bo razprodaja na praznike zadovoljiva in bo odgovarjala kulturnemu stališču Ljubljane, bo Jugoslovanska Matica še zadnje dni dobila ponovno pomnožila isto sorazmerno s številom prodanih kart. Morda javnosti še ni dovolj znano, da so določena posebna darila tudi za mladino. Mislamo, da je naša prirediteljstva vredna, da se zanjo zanimajo vsi sloji ljudstva. Kupujte torej tombolske karte naše književne tombole, ter podprite Jugoslovansko Matico v svojo udeležbo.

— Prevoz judenburških žrtiev. Na odbor prihajajo dopisi za informacijo glede udeležbe pri izkopu žrtiev v Judenburgu. Odbor naznanja, da se izkop v Judenburgu vrši brez vsakih posebnih svečanosti ob večerni uri in ob asistenci predpisanih uradnih oseb. Pri izkopu bo navzoč samo 1 odposlanec odbora, ki mora po predpisih potem hdi spremljati vlak, ki bo vozil rakve v domovino. Radi tega odbor priporoča, da oni, ki so nameravali oditi v Judenburg, to opuste. Ako pa bože prisostvovati izkopu, morejo to storiti le za lastne stroške.

— Tržič. Društvo sv. Jožeta ima v ponedeljek, 28. maja ob osmih zvečer v našem domu redni občni zbor s poročili predsednika, tajnika, blagajnika, prosvetnega odbora ter orlovskega in ženskega odseka. Nato volitev odbora in slučajnosti.

— Črnače pri Ljubljani. Dne 17. junija t. l. praznuje črnuški Orel svojo desetletnico. Ob tej priliki se bo vršila na vrtu ge. Lukman javna telovadba, pri kateri sodeluje popolna godba iz Domžal. Na to prireditev opozarjamo že danes vse okoliške odseke in društva ter jih vabimo, da prihitijo dan v polnem številu na Črnače.

— Slovenske planinske društvo v Ljubljani sklicuje izredni občni zbor na soboto, 26. maja t. l. zvečer ob 8. uri v veliki dvorani Kazine I. nadstropje. — Na dnevnem redu je poročilo in sklepanje o računskem zaključku za l. 1922 in o proračunu za letošnje leto ter o delovanju podružnic. Na dnevnem redu so tudi dopolnilne volitve. H kratu se sklicuje ta izredni občni zbor v proslavo 30 letnice društvenega obstoja.

— Zrebanje srečk dobrodelne lotrije za »Dom Prvega zagrebškega delavskega društva« se vrši glasom sklepa na pokroviteljski seji dne 1. junija t. l. Zato se prosijo vse trgovsko-obrtni zbornice, mestna, tržna in občinska poglavarstva kakor tudi p. n. gg. pokrovitelji, častne dame, veleindustriji, veletrgovci, trgovci in vsi, ki imajo srečke, da najkasneje do 25. maja t. l. pošljejo obračun za srečke društvu predsedniku Josipu F. Opavu, Zagreb, Nadbiskupski trg 11. I. Kdor do 25. maja ne pošlje obračuna, se bo smatral, da je srečke obdržal na svoj račun ter se bo zanje zahtevalo plačilo v denarju. Srečke se prodajajo v Ljubljani v tobakarnah sv. Petra c. 53, Hrvatski trg in Kongresni trg 3.

— Občna obrtna nadaljevalna in strokovna misarska nadaljevalna šola v St. Vidu pri Ljubljani priredi kakor običajno tudi letos za binkoštno praznike razstavo vajeniških risarskih in spisnih izdelkov. Obrtniki, mojstri in drugi zainteresirani so uljudno vabljeni na obisk, da se prepričajo, kolike važnosti so te šole, četudi se sedanjí svet zanje tako malo briga in zanima. Razstavni prostor v risalnici osnovne šole v St. Vidu bo obiskovalcem dostopen oba praznika, t. j. 20. in 21. t. m. od jutra do večera. Vstop prost.

— Medija. Izlake pri Zagorju ob Savi. Pod vodstvom gđe. Minke Odlazek in gđe. Slave Rogelj se je dne 1. maja otvoril gospodinjinski tečaj, ki ga obiskuje 22 deklet. Prebivalstvo je tega tečaja zelo veselo, ker ve, kolike važnosti je tak tečaj ne samo za dekleta, ki ga obiskujejo, marveč tudi za ves naš kraj. Da se tečaj sploh vrši, gre največja zasluga načelniku »Kmetijskega podružnice« g. Ivanu Lovrovcu. — Med tečajem se bodo vršila tudi razna za gospodinjstvo potrebna predavanja in žeteli je, da se tudi starši, posebno pa gospodarji in gospodinjice za tečaj zanimajo ter pridejo pogledat delo tega tečaja.

— Zirovnica. Na binkoštno nedeljo bo zopet odprl gostilno v Zirovnici št. 6 znani Trebušnikov stric, star triglavski turist. Vabimo turiste, da se mimogrede, ko hodijo na Stol, oglasijo pri njem.

— Prijateljstvo lova naznanja županstvo Log, da bo dne 25. maja ob 9. pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani javna dražba tukajšnjega lova za dobo pet let. Lov obsega 1287 ha, je dobro založen z divjačino ter zelo ugoden radi železniških zvez Ljubljana—Log—Vrhnika.

— Prostovoljno gasilno društvo v Trzinu praznuje v dneh 28., 29. in 30. junija t. l. svojo štiriidesetletnico, spojeno z blagoslovljenjem nove motorne brizgalne, katero si je društvo nabavilo. Ob isti priliki se vrši glasom sklepa jugoslovanske gasilske zveze gasilski zlet v Trzinu. Prosimo vsa sorodna društva, da se na to prireditev ozirajo, ker se vrši v velikem obsegu, in posojijo naš obmejni kraj v polnem številu. Istotako vabimo vse prijatelje tega humanitarnega društva.

— Sprejemanje železnega avstrijskega drobiža na pošta nkinjena. Po odloku ministrstva pošte in telegrafa ne smejo pošte več sprejemati železnega avstroogrškega drobiža po 20 vinarjev, ki je bil doslej izenačen s 5 parskim kovanim novcem. Morebitne pritožbe proti tej odredbi naj pošljejo stranke generalnemu inšpektoratu ministrstva financ v Beogradu.

— »Pekatec«, to je jed, rad jih je gospod in kmeti. So najcenejši, ker se zelo nakuhajo.

— Tobačna tovarna v Ljubljani bo prodala na mestni dražbi dne 18. junija t. l. ca 1600 q bukovega listja. Pogoji dražbe so objavljeni v Uradnem listu ter so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Fvrdle Peter Kozina z znakom Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1. 3322

Štajerske novice.

Š Smrtna nesreča štiriletnega dečka. V Sv. Križu je štiriletni edini sinček posestnika Drove-nika pasel mlado junico. Otrok se je igral na ta način, da si je vrv, na kateri je držal govedo, ovil okoli vratu. Nenadoma je junica zbežala in vlekla otroka za seboj. Ko je prihitel oče, je bil deček ves razbit in mrtev.

Š V kraljevstvu palčkovce spevoigro s sprem-ljevanjem orkestra ponovi na ponovno izraženo željo dekliška osnovna šola v Studencih pri Mariboru na binkoštni ponedeljek, dne 21. t. m. ob 15. uri v Narodnem gledališču v Mariboru. — Vsebinsko in glasbeno izredno lepo zasnovana spevoigra je napolnila gledališče do zadnjega kotička ter uspela nad vse prirediteljstvo lepo. — Na prireditve opozarjamo posebno okoličane, saj je čas uprizoritve za nje zelo ugoden.

Š Zalesten saken. Pomožni delavec Ivan R. stanujoč na Koroški cesti v Mariboru, je bil pri izvolitvi svoje boljše zakonske polovice jako ne-previden. Zaradi tega zakonsko življenje ni zapu-stilo prijetnih spominov. Prepripi so bili na dnev-nem redu. V sredo ponoči okoli 12. ure ga v pre-piru napadeta žena in njen sin, katerega je imela že iz prvega zakona. Obdelala sta moža tako hudo, da je moral priti policija na pomoč. Mož je dobil 7 težkih ran na glavi. Rešilni oddelek ga je ob pol eni zjutraj prepeljal v bolnico. Ženo in sina pa je policija zaprla.

Razpis natečaja.

Razpisuje se natečaj med jugoslovanskimi umetniki za spominsko sliko za udeležence V. katoliškega shoda v Ljubljani leta 1923. Snov si-liče naj se nanaša na idejo katoliškega shoda. Zahteva se umetniška dovršenost združena s po-ljudno zasnovo. Osnutki morajo biti sposobni ne-posredne reprodukcije v velikosti 10X15 cm ter grafično dobro izvedljivi v dve- ali trobarvnem tisku. Predložiti se morajo najkasneje do 15. ju-nija tega leta predsedstvu pripravljalnega odbora za katoliški shod v Ljubljani. Dunajska cesta 38, opremljeni z zaprtu kuverto vsebujoče ime av-torja.

Štirje osnutki se nagrade s 1000 Din, 750, 500 in 250 Din.

Nagrade osnutki so last pripravljalnega od-bora. Razsodišče si pridržuje pravico, da pripo-roči k nakupu eventualno tudi nenagrajen drug osnutek.

Razsodišče tvorijo sledeči gg.: prof. arhitek-ture Jos. Plečnik, akad. slikar Matej Sternén, pred-sednik pripravljalnega odbora univ. prof. dr. M. Slavič in konservator dr. Fr. Stelč.

Ljubljana, 17. maja 1923.

Gospodarstvo.

Glavna skupščina Zadrúžne zveze.

Naša zadrúžna matica — Zadrúžna zveza v Ljubljani, je imela dne 16. t. m. redno glavno skupščino v hotelu Union. Navzočih je bilo nad 60 zadrúžnikov, ki so deloma s pooblastili zastopali nad 120 posojilnic in 80 nedennarnih zadrug. Podpredsednik prof. Bogomil Remec je otvoril občni zbor ter se je v toplih besedah spominjal pokojnega člana načelstva in voditelja pododbora v Mariboru, prof. dr. Karla Verstovška, in načelnika nadzorstva prof. Fr. Verbica, ki sta kljub boleznim do zadnjega vršila svojo dolžnost v pro-speh zadrúžništva. Občni zbor je obema blagopo-kojnima zaklical trikrat »Slava«.

O poslovanju Zadrúžne zveze je poročal na-čelstveni ravnatelj Evgen Legat. V svojem po-ročilu je omenjal denarno krizo, katero je pa naše zadrúžništvo srečno prestalo. Vzrok krize je bila zlasti nestalnost naše valute, katere posledica je bilo nezaupanje v naš denar, špekulacija z nakupom blaga in zemljišč, vedno naraščajoča draginja in skrb za bodočnost, kaj bo po zimi, spomladi. Vseled tega so naši mali vlagatelji dvigali svoje prihranke, prošenje za posojila kmetom so se vedno množile, zahteva na naše denarne za-druge je bila tolika, da je bilo treba skrajne pre-vidnosti, da ni prišlo do nepremišljenih korakov. Zlasti trgovci, industrija so se radi cenenege kre-dita vedno bolj obračali na naše zadruge, katere mnogi poznajo samo v sili.

Zveza je v tej denarni krizi svoje članice-posojilnice krepko podpirala in jim dala gotovine na razpolago, kolikor so zahtevale. V tem oziru je zveza prednjačila vsem drugim, tudi najmočnejšim bančnim zavodom. Seveda je imela krepko oporo v Zadrúžni gospodarski banki.

Ker so bile zahteve naših malih vlagateljev skozi celo leto tako velike in so morale mnoge posojilnice dvigati pri Zvezi naloženi denar, so se naložbe članice nekoliko znižale napram pre-jšnjemu letu. Upati pa smemo, da se bližamo zopet bolj normalnim razmeram in da se bo varčevanje zopet poživilo.

Zadruge se morajo držati stroge discipline. Kajti zadrúžništvo ima mnogo sovražnikov. Pri-vatnih bank je vedno več in te hočejo delati do-bikež iz nesloge zadrugarjev, ki jih skušajo pre-slepiti z visokimi obrestmi pri vlogah. Če hoče-mo oslati mogočen gospodarski faktor, če hoče-mo našim produktivnim in potrošnim zadrugam ustre-zati pri preskrbi kredita, je treba, da vsa zadrúž-na organizacija trdno drži skupaj.

Veliko izgubo na narodnem premoženju so že ali bodo prinesla vojna posojila. Rešitev tega vprašanja je še vedno na isti točki, kakor je bila pred letom dni. Tudi izplačilo 20 odstotnih od-

tegljajev ob priliki kolkovanja kronskih novčaníc je dvomljivo, dasi je bilo še dvakrat predpisano v proračunskih zakonih. Med nerešena vprašanja spadajo tudi terjatve slovenskih zadrug do Nemške Avstrije. Zveza in druge gospodarske ustanove so si veliko prizadevale, da bi se povoljno rešila ta zadeva. Toda navzlic vsem predstavkam je vlada pri pogajanjih z zastopniki Nemške Avstrije pri-stala na razmerje izplačila 100 starih kron za 32 jugoslovanskih kron. S tem bi bile posojilnice oškodovane za ogromne vsote in bi bil zopet iz-gubljen lep del našega narodnega premoženja.

Istotako je Zveza opetovano zahtevala, da se povoljno reši vprašanje naložb, ki jih imajo za-druge iz zasedenega ozemlja v Jugoslaviji. Položaj slovenskih in hrvaških zadrug v Julijski Benečiji je zelo žalosten in mnoge izmed njih nimajo sred-stev za poslovanje. Zato smo opozarjali na po-trebo, da se tem zadrugam pravično zamenjajo njihove naložbe v italijansko valuto in da se onih 18 milijonov lir, ki jih je Italija dala naš državi na naslov zamenjave, porazdeli sporazumno tudi na zadruge in se jim s tem resigura obstoj.

Mnogo boja je imela Zveza v interesu svoj-ih članic v davčnih in pristojbinskih zadevah, zlasti za člen 262 finančnega zakona za leto 1922-1923. Še le v prav zadnjem času se je doseglo, da so se priznale pristojbinske ugodnosti onim za-drugam, ki so izpremenile svoja pravila v smislu zahtev finančnega zakona, dočim glede davčnih ugodnosti še ni izšla izvršilna naredba.

Čudne razmere so nastale v judikaturi ljub-ljanskega deželnega sodišča glede interpretacije zadrúžnega zakona. To, kar se je prakticiralo več nego 30 let, smatra omenjeno sodišče na enkrat za protizakonito in ne dopušča v pravih zadrug določbe, da se premoženje zadrug v slučaju raz-družbe ne sme deliti med člane. S tem se eno-stavno onemogoča snovanje rajlajzenskih posojil-nic.

Neprijetno je bilo tudi zadržanje obrtnih ob-lastí napram zadrugam. Tudi od takih zadrug, ki prodajajo blago samo svojim članom, se zahteva obrtni list, nastavitve izučenega poslovođe in pri-stop k trgovskim gremijem.

Poročilo je dalje omenjalo načrt novega za-družnega salona, udeležbo zadrug na lanskem ve-lesejmu v Ljubljani, delovanje Glavnega Zadrúž-nega Saveza v Beogradu, revizijskega dela, Zvezi-nega glasila, zadrúžne šole ter zadrúžnih tečajev in predavanj.

Zveza je štela koncem lanskega leta 505 včlanjenih zadrug, na Kranjskem 309, na Štajer-skem 180, na Hrvaškem 16. Število članic se je pomnožilo tekom leta za 24.

Denarni promet je znašal 447.692.750 Din, vloge članic 63.018.947 Din, krediti 37.521.472 Din, naložbe pri drugih zavodih 11.894.047 Din.

Mesto pokojnega prof. dr. Karla Verstovška je bil izvoljen v odbor M. Kranjc, mesto umrlega prof. Fr. Verbica pa v nadzorstvo dr. Anton Bre-celj.

Proti koncu je imel živinorejski instruktor Fr. Krištof referat o nalogah zadrúžništva v bliž-nji bodočnosti in je zlasti poudarjal potrebo, da se počive živinorejske in mlekarске zadruge. Dr. Basaj je v daljšem govoru omenjal potrebo siste-matičnega vzgojnega dela v zadrugah.

g »Narodni Gospodar«, 5. številka, za mesec majnik, je izšel z zanimivo vsebino. Članek dr. Mohoriča: Zadrúžništvo in velepodjetja oriše na-kratko vlogo, ki jo igra kreditno zadrúžništvo s tem, da posredno omogoči tudi prihrankom malih ljudi udeležbo na velikih industrijskih podjetjih. Dr. Gosar razmotriva v članku »Zadrúžništvo in socializacija« problem, kako bi delavstvo potom zadrug prišlo do udeležbe na podjetjih in s tem do pravične plače. A. Kralj nadaljuje svojo kri-tiko načrta zadr. zakona »Pripombe k načrtu zadrúžnega zakona«. V poglavju »Zadrúž-ništvo« daje uredništvo veliko značilnih notic, da si ustvarimo sliko o položaju in težnjah zadrúžni-štva doma in v inozemstvu. »Narodni Gospodar«, edini slovenski zadrúžni list, si je pridobil odlično mesto med našimi gospodarskimi publikacijami.

g Cene prasičev v Mariboru dne 18. maja t. l.: 5 do 6 tednov stari 700—1000 kron, 7 do 9 tednov stari 1400—1600 kron, 3 do 4 mesece stari 2200 do 2500 kron, 5 do 7 mesecev stari 3300—4500 kron, 8 do 10 mesecev stari 4600—5400 kron, 1 leto stari 6000—7000 kron. — 1 kg žive teže pol-pitanih pra-šičev 90—100 kron; 1 kg mrtve teže pol-pitanih prašičev 110—125 kron.

BORZA.

Zagreb, 18. maja. (Izv.) Devize: Pešta 1.8250 do 1.85, Berlin 0.2050—0.21, Italija 4.66—4.67, Lon-don 4.45—4.47, New York 95—96.25, Pariz 6.40—6.42, Pariz 2.8750—2.88, Dunaj 0.1357—0.1360, Curih 17.40—17.45, Varšava 0.2020—0.2050, Amsterdam 37.80—38.16. Valute: marka 0.22—0.23, dolar 94.50 do 95.25, šil. K 2.81—2.84, n. a. K 0.1355—0.1360.

Curih, 18. maja. (Izv.) Devize: Pešta 0.1050, Berlin 0.0119, Italija 26.97, London 25.66, New York 554.75, Pariz 37, Praga 16.5750, Dunaj 0.007818. So-fija 4.45, Zagreb 5.75, Varšava 0.0116. Valute: n. a. K 0.007825.

Ljubljanske novice.

Ij Odlični češkoslovaški gostje iz Bra-tislave v Ljubljani. V soboto, dne 19. t. m. obišče Ljubljano in Bled okrog 50 češko-slovaških gostov iz Bratislave pod vod-stvom bratislavskega župana dr. Okanika. Bratislavskim izletnikom se pridruži tudi 26 novinarjev iz Prage. Gostje si ogledajo v soboto Ljubljano ter se na binkoštno ne-deljo odpeljejo na Bled, kjer ostanejo ves dan. Z večernim vlakom se vrnejo zopet v Ljubljano in na binkoštni ponedeljek opol-dan odpotujejo nazaj v Bratislavo.

Ij Za vožnjo na mladeniški shod v Celju se dobe izkaznice za polovično ceno do vstevši bin-koštno nedeljo popoldne. Oglasiti se je treba v sa-mostanu v Križankah ali pa v Jugoslovanski ti-skarni.

Ij Mladinski dom Kodeljeva. Na binkoštno na-deljo po šmarnicah ob tričetrti na 5. uro produkcija akrobata Blatnika in burka »Vse našec« (spisal Fr. S. Finžgar). V ponedeljek predava o tuberkulozi ob kinofilmu zdravstveni nadzornik g. dr. Ivo Pira. Med odmori godba.

Ij Ubogi za notranje mestu. Podpore se bodo delile za mestne ubože in sicer 15. vsakega me-seca od pol 4. ure do pol 5. ure popoldne. Ako pade ta dan na nedeljo ali praznik, se vrši izpla-čilo ob istem času prihodnjí dan. Zamudniki za mesec maj naj dvignejo podpore prihodnjí torek, dne 22. maja 1923 med pol 3. in pol 4. uro pop. Podpore se dobijo v stanovanju okrajnega načel-nika ubogih: Mestni trg št. 19, levo. Na istem kraju so uradne ure okrajnega načelnika za stran-ke iz notranjega mesta Ljubljane vsak petek od pol 3. do 4. ure popoldne. V nujnih zadevah je tudi druge dni ob istem času načelnik priprav-ljen (razen nedelj in praznikov), stranke spreje-mati. — Okrajni načelnik in skrbnik ubogih: Ru-dolf Strnad.

Ij Redna občna zbora Glasbene čitalnice in orkestralnega društva Glasbene Maticе v Ljubljani. Sklicujem na torek, 29. maja t. l. v veliko dvorano Glasbene Maticе (soba št. 14) redni občni zbor Glasbene čitalnice ob 8. ur izvečer in orkestralne-ga društva Glasbene Maticе ob 9. uri zvečer. — Dnevni red: 1. poročilo predsednika in tajnika; 2. poročilo blagajnika; 3. nove volitve; 4. slučaj-nosti. Razdele se tudi članske izkaznice. — Za od-bor: Predsednik.

Ij Zaključno predavanje v društvu »Sočec« se vrši danes v soboto, dne 19. t. m. v salonu »Pri Levcu«. Predava gosp. dr. Karel Šavnik, delegat ministrstva financ o temi: »Sedanjost in bodočnost naše finančne uprave«. Predmet zadevije — po-sebno dandanes — v živo vse sloje ter vse pri-vatno in državno gospodarstvo. Razprava o tem predmetu dobi poseben pomen, ker jo bo obravna-val eden prvih strokovnjakov na finančnem polju Jugoslavije. Zato odbor »Sočec« opozarja na to ve-lezanitvijo predavanja ne le svoje člane in prija-telje, marveč i gospodarske in finančne kroge vseh panog, naj ne zamude ugodne prilike. — Začetek točno ob pol devetih zvečer. Vstop prost.

Ij Javno vprašanje na mestni magistrat Ljub-ljanski kot obrtno oblast. Prejeli smo: Dne 17. t. m. ob pol 9. uri zjutraj se je zglasil sel tovarna igralnih kart Čebokli in drug v Ljubljani v pisarni električne cestne železnice s prošnjo, da pošlje vod-stvo imenovane železnice monterja, ki naj bi v omenjeni tovarni montiral motor. Vprašamo, od kdaj in od koga pa ima električna cestna železnica koncesijo za izvrševanje takih del? Ali bi ne mo-gla komisija, določena od občinskega sveta ljub-ljanskega, revidirati to obratno nedovoljeno poslo-vanje?

Ij Slovensko sidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani praznuje dne 5. avgusta t. l. svojo 25. let-nico. Ker je na vsopredu tudi velika vrtna vese-lica v hotelu Tivoli, se naprošajo vsa društva, naj blagovolijo to vpoštevati in ne prirejati na ta dan sličnih veselí.

Ij Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja naproša vse one, ki so v Ljubljani prejeli nabi-ralne pole, da nabirajo prostovoljne prispevke za prenos mučeniških kosti, da požurijo svoj akcije in najkasneje do torka, t. j. 22. t. m. oddajo na-brane prispevke predsedniku odbora g. Evgeuu Lovšnu, Miklošičeva cesta 15.

Ij Ciganski salonski orkester, prvovrsten in vsestransko priljubljen, koncentriran na binkoštno nedeljo in ponedeljek v Hotelu restavracija Bellevue. Začetek ob 3. uri popoldne, vstopnina prosta. Za obilen poset se najvljudneje priporoča. Vodstvo.

Narodno gledališče.

Na čast češkim gostom, ki se pripeljejo v so-boto, dne 19. t. m. v Ljubljano, vpripori gledališka uprava opero »Gorenjski slavček«. Začetek ob 8. uri zvečer.

Gostovanje Raičeva. V prihodnjem tednu bo gostoval na slovenskem odrú znameniti tenorist Petar Raičev, ki je nastopal zadnji dve leti kot gost v zagrebški operi in gostoval zadnje mesece v Pragi, Brnu, Plznu in Berlinu, povsod z najboljšim uspehom. Pri nas bo pel v sredo, dne 23. t. m. uvodno v operi »Rigoletto« in v petek, dne 25. t. m. grofa Almamivo v »Seviljskem brvecu«.

Predstava za birmance bo na binkoštno ne-deljo ob štirih popoldne. Vpizori se opera za mla-dino »Janko in Metka«.

Meistofeles, velika opera Arriga Boita, se pa daljšem predskru vpripori spet na binkoštni pone-deljek. Naslovno vlogo poje gospod Zathej, vlogo Margarete gna Zikova, Heleno gna Thalerjeva, Fau-sta g. Simenc. V manjših vlogah nastopita gna St-ligojeva in g. Bratuž. Dirigent in režiser g. ravnatelj Rukavina. Začetek ob poluosmih.

Dramske predstave o binkošti. Na binkoštno nedeljo igrajo v drami Shakespearjevo zabavno komedijo »Kaj hočete«, na binkoštni ponedeljek pa Shakespearjevo tragedijo »Othello«. Začetek je vselej ob osmih.

Cerkveni vestnik.

c Fantje — v ponedeljek v Celje! Še je čas. Prijavite se hitro, da dobite izkaz-nice! Pridite z zastavami! Zbirališče na trgu pred opatijsko cerkvijo. Začetek spre-voda ob pol devetih. Na noge!

c Birmovanje in služba božja v stolni cerkvi o binkošti. V nedeljo ob pol dese-tih je slovesna škofova maša, po sv. maši (okrog polenajstih) se prične sv. birma. Zadnji blagoslov bo g. škof ta dan dopol-dan podelil dvakrat: ob poldvanajstih in ob sklepu. Popoldne so ob poltreh sloves-ne večernice, ob treh začetek birmovanja. Zadnji blagoslov le ob sklepu. Po sv. bir-

mi slovesne litanije. — Binkoštni ponedeljek je ob pol desetih pridiga, ob desetih slovesna sv. maša, po sv. maši (okrog 11.) začetek birmovanja. Zadnji blagoslov le ob sklepu sv. birmo. — Birmanci morajo imeti v rokah birmanski listek. — K obredu sv. birmo spada tudi zadnji blagoslov. Znamenje zanj se bo dalo za zakristijskim zvonom.

Dijaški vestnik.

d. SS. Na razpolago so: Heriker: Die Arbeiterfrage 2. B. Cena 220 K. Sozialistische Monatshefte Jhrg. 1905, 1906, 1907, 1908. Cena letnika 100 do 120 K. Katere reflektirajo, naj se takoj javijo in eventualno pošljejo denar. Naslov navaden. — SS.

Turistika in sport.

Poziv sem sportnikom in občinstvu. Danes s soboto zvečer ob 11. uri pride Beograjski Sport-klub v Ljubljano, kjer igra nogometno tekmo v nedeljo in ponedeljek proti ljubljanski Iliriji.

Služkinjo

dobro in solid. ponašanja, ki zna nekaj kuhati, IŠČE mala obitelj. Pismene ponudbe s oznako plače na naslov Mirko HABERSTOK, trgovec, Koprivnica, Hrv.

Kot družabnik

400 tisoč kronam, in tudi več, pristopim k večjemu podjetju. — Ponudba na upravo lista pod »RESNO«. 3015

Pri ljudski posojilnici v Ljubljani sprejmo 2 uradnika

z daljšo prakso v denarnih zavodih. Pismene prošnje naj se vložijo do 10. junija 1923. 3008

Dekle

možno nekoliko sivanja, SPREJMEM k dvema otrokoma (3 in 4 leta) za vstop 1. junija 1923. — Vprašati: DUNAJSKA CESTA št. 36, LEVO. 3006

Služba cerkvenika

SE ODDA. Stanovanje in hrana prosto. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3001.

NUJNO ISČEMO DOBRO družinsko kuvarico

za čas od 1. junija 1923 do najmanj 1. oktobra 1923, eventualno tudi za stalno. Plača 300 Din, eventualni povisek in potni stroški. — Istotako iščemo sobarico

Plača 175 Din, obleka in predpasniki. — Grof PEJACSEVICH, Našice pri Osijeku, Slavonija. 3021

Učenca

Ki je fizično močno razvit in ki je z dobrim uspehom dovršil večrazredno osnovno šolo, sprejme v trgovino z meš. blagom Gustav SEVŠEK, trgov., Dobova.

Sprejemem služkinjo

ki se razume pri kuhinji. — Plača dobra. — Poizve se v trgovini na Karlovski cesti št. 4. 2960

»Električna zadruga« v Zagorju ob Savi razpisuje mesto

zadružnega monterja

(obratovodja) v stalno nameščenje. — Interesenti naj predložijo svoje kvalifikacijske listine in pogoje »Zadruge« do 24. t. m. Nastop službe takoj. — NB: Zadruga uporablja samo nizko napetost 380/220 V. za hišno in cest. razsvetljavo.

Beograjski Sportklub je najstarejša srbska nogometna moštvo ter prvak Srbije. Kakor znano, je redko mogoče dobiti srbska moštva na gostovanje v Ljubljano. S. K. Ilirija pripravila gostom priredbo sprejem na kolodvoru, vsled česar poziva vse sportnike kakor tudi vse ostalo občinstvo, da se udeleži bodisi sprejema na kolodvoru bodisi nogometnih tekem ter izkaže ob tej priliki tudi bratskim srbskim sportnikom svoja čustva. Naj odnese beograjski sportniki enako priredbo vtise iz Slovenije kakor so jih ponesli Stankovičevi pevci.

Beograjski Sportklub igra na binkoštno nedeljo in ponedeljek dve nogometni tekmi z Ilirijo. BSK je eden prvih klubov naše države; dosegel je izvrstne rezultate proti celi vrsti poznanih klubov, med drugim proti Gradjanskemu SK in HASK-u iz Zagreba, subotički Bečki, SK Bratislavi, kladenski Sparti. Posebno pozornost zasluži njegove visoke zmage nad romunskimi klubi in nad bucareško reprezentanco. V Ljubljani, kjer se nam žal le redkokdaj nudi prilika, da moremo pozdraviti katerega znamenitejših klubov naše države, bo BSK dobrodošel in ljub gost, katerega bo naša publika sigurno znala ceniti mnogo višje od raznih inozem-

skih gostov, ki pošiljajo k nam večinoma manjvredna kombinirana moštva.

Beograjski Sportklub: Ilirija. — Predprodaja vstopnic za tekmi med Ilirijo in BSK dne 20. in 21. t. m. se vrši v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta. Znižane žlanske in dijaške karte se izdajajo le v predprodaji, enako tudi proste karte za redne članske nogometne sekcije. Pričetek tekme oba dni ob 17. uri. — Poleg tekem z BSK igra Ilirija da-

nes ob 18. uri samo ob ugodnem vremenu s svojimi II. moštvo proti rezervi Akademskoga SK in v nedeljo ob 15.30 z rezervnim moštvo proti SK Slovenu.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirijec« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 26. t. m. skupinsko vožnjo na progi Ljubljana—Boštanj km 80 Start na Dunajski cesti pri km 1 ob 7.30 uri. Cilj v Boštanjnu pri km 7. Izletniki s kolesi, odhod ob pol 6 uri jutraj. Zbirališče ob 5 uri pred kavarno »Europac«. Izletniki s vlakom, odhod ob 5.24 uri jutraj.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. l.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Nebo, vetrovi	Padevina v mm
17.5. 21 h	734.5	18.8	1.2	deli zahod	
18.5. 7 h	734.4	12.5	0.7	jug	19.6
18.5. 14 h	734.4	14.2	1.0	obl.	

POZORI

Gospodilna začetnica

želi mesta pri kaki večji tvrdki v mestu. Zmožna stenografije, strojepisja, korespondence ter slov. in nem. jezika. Nastopi lahko takoj. — Oglase sprejema upravništvo »Slovenca« pod »Vztrajnost« št. 2941.

POZORI

Sprejme se:

poslovodja

ki je vešč korespondence, knjigovodstva in jezikov. Le prvovrstna, samostojna in zanesljiva moči! — Spričevala, reference in pogoji se vpošljejo na naslov: MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA, Maribor.

Sprejem krepkega vajenca

ALOJZIJ PRETNAR, pekarija, Unec pri Rakeku. 2993

Razglas.

Podpisano županstvo daje na znanje, da bo dne 29. maja ob 10. uri dopoldne pri okrajnem glavarstvu v KAMNIKU

Javna dražba lova

za dobo 5 let, in sicer od 1. julija 1923 do 30. junija 1928. Dražbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem glavarstvu v Kamniku. — Interesenti se vabijo. — Lov je priličen za izletnike. Občina PREVOJE.

Mebl. ali prazno sobo

išče uradnik. — Ponudbe na upravo pod št. 3014

NOVA HIŠA

dve sobi in kuhinja, okrog 400 m² zemlje, ugodno napredaj. — Več povedo v vili »SAVA«, Stožice št. 78, pošta Jezica pri Ljubljani. Cena 130.000 K. 3012

!!! AUTO !!!

BENCIN OLJE MAST PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNIJE JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

Preklic.

Podpisane sem, vračajoč se po železnici z Jurjevega sejma v Radečah, vpričo mnogobrojne občinstva hudo razžalil boštansko učiteljstvo s tem, da sem ga obdolžil, da prepoveduje otrokom pozdrav »Hvaljen Jezus«. Preklicujem in obžalujem ta svoj nedostojni čin in se zahvaljujem učitelstvu v Boštanju, da mi je odpustilo in odstopilo od sodnega preganjanja pod pogojem, da objavim ta svoj preklic v dnevnih »Slovenec« in »Jutro« in tedniku »Domoljub«. Obvezujem se nadalje, dati »Jugoslavanski Matici« znesek 50 Din in plačati vse stroške poravnalnega postopanja. — Konjsko pri Boštanju, 13. maja 1923. — SINKOVEC JAKOB. 3010

Kuhinjsko opravo

za večjo kuhinjo ali gostilno, PRODAM. Ogleda se od srede dalje od 2. do 3. Naslov pove uprava lista pod št. 30

Nova HIŠA s trgovino

Z MEŠANIM BLAGOM, blizu Kranja, je radi selitve ugodno NAPRODAJ. — Naslov pove uprava lista pod št. 2961.

Kupim hišo s pekarijo

ali vzamem v najem samo PEKARIJO v kakem kraju ali mestu Slovenije. — Naslov pove upravništvo lista »Slovenec« pod številko 2994.

Hiša

z dvema stanovanj, sadnim in zelenjadnim vrtom, oddaljena 5 min. od kolodv. BLEJ, pripravna za obrtnika ali trgovca, je radi selitve ugodno NAPRODAJ. — Več pove lastnik IVAN PRETNAR, čevljar, Bled II št. 86. 3007

Višji častnik, Slovenec, IŠČE

meblovano sobo s separatnim vhodom. — Ponudbe na upravo lista pod: »SNAŽNO«. 3017

Pekarno

na prometnem kraju na deželi, blizu katerega mesta, VZAMEM TAKOJ V NAJEM. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »PEKARNA št. 3003«.

Najboljše rezilo sedanosti je »Plemenita KOSA«

garantirana, po kakovosti neprekosljiva. Vsako neugajajočo koso zamenjamo ali vrnemo denar. Kdor hoče dobro kositi, naj si nabavi »PLEMENITO KOSO«, ki se dobi v vseh velikostih. Glavna zalogja za Slovenijo: MIHAEL OMAHEN, Višnja gora. — Na zalogi vsakovrstni najboljši BRUSILNI KAMNI (osle). — Kose pošiljamo tudi v komisijo in neprodane po sezihi vzamemo nazaj. 3004

Lasulje, šminke,

KREP itd. za podeželske gledališke odre, nadalje KITE in druga lasna dela priporoča Klinika puž R. GROBELNIK, frizer za DAME in GOSPODE ter gledališče, CELJE, GLAVNI TRG 17.

PRODAM PAR NOVIH, OSTRIH umetnih kamnov

36 col širine. — Naslov pri upravništvu »Slovenca« pod št. 2993.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

PRODAM KRASNO svilen obleko

novi, moderni, rujava barva, za nizko ceno. — Strelška ulica št. 8, desno.

V NAJEM ODDAM veliko delavnico

z event. stanovanjem. — Poizve se v trgovini ZDESAR, Sv. Petra cesta št. 77.

V kakem prijaznem kraju blizu Ljubljane IŠČEM za dobo 4 do 8 tednov

mesečno sobo

s hrano za eno osebo. — Ponudbe na upravo lista pod: »Dobra hrana«. 2906

Samo 14 dni!

prodajam po ZNIZANIH CENAH vsled pomanjkanja prostora SUHA DRVA trda in mehka (odpadki od žage) in sicer: kratko žagana po 25 para, dolga po 20 para kg, franko skladišče. Oddaja se najmanj 500 kg skupaj, vozniška mora preskrbeti stranka. — Oddam tudi večjo množino žaganja. — IVAN ŠISKA, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 2973

Brusne kamne

za KOSE, prave italijanske, nepresegljive v dobroti, modro GALICO, rafijsko lišje, morsko travo za modroce, v vsaki množini priporoča SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 2761

Pšenično moko

vseh vrst na drobno in na debelo dobavlja po najnižjih cenah valjični mlin Franc Mihelčič, študa, pošta DOMŽALE.

IVAN JAX IN SIN

GOSPODSTVSKA C. 2. - LJUBLJANA Šivalni stroji

10 letno garancijo

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1887. Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vozenje poučeno je brezplačno. Pisalni stroji Adler. Geniki zastojni in franko. Kolesa iz prvih tovarov Dürkopp, Styria, Wolfenrad in motorote na prvo kolo.

POHIŠTVO!

Kdor si želi nabaviti trpežno pohištvo, kakor: SPALNICE, JEDILNICE, kuhinjske in pisarniške opravo, iz trdega ali mehkega lesa, jo ima vedno v zalogi in prodaja po nizkih cenah strojno mizarstvo ANDREJ KREGAR, št. Vid nad Ljubljano (Slovenija). — Sprejemam naročila tudi po RISBAH! 1858

Pristni tirolski lodni

za športne obleke, solidno in trpežno blago pri trdki

A & E. Skabernä, Ljubljana, Metelkova ulica št. 10.

Kupiti želim manjšo hišo

vsaj treh sob z vrtom v bližini železnice v Sloveniji. — Obvestila z opisom in ceno na poštni urad v Višnji gori. 2937

Pohištvo.

Spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize, najceneje pri:

ERMAN & ARHAR, mizarstvo, Šent Vid nad Ljubljano 4.

V Bohinj!

Na najlepši legi Bohinjskega jezera se nahaja HOTEL SV. DUH: 30 sob z novo vpeljano električno lučjo. Colni in kopalnišče na razpolago. Izborna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Cene zmerno. Za mnogobrojen obisk se priporoča Feliks Seljak, hotelir. 2968

NAPRODAJ je več pravih, izgotovljenih kozjih brad, Gamshart

v trafiki na POLJANSKI CESTI št. 51.

2 enonadstropni hiši

v Rožni dolini prodam.

V prvi je lepa trgovina, pisarna, skladišče, konjski hlev in druge pritlikline. V tej hiši je sedaj tovarna. — V drugi je več stanovanj in poleg lep kos vrta. Cena zelo zmerna. — Natančnejša posnala daje AVUGUST SKOF, trgovec z usnjem, Ljubljana, Pred Igriščem 1. 2695

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

VRTNICE

nizke in visokodebelne, lepih, novih vrst ter evstifne dekoracije oken in balkonov priporoča slav. občinstvu ANT. FERANT, trgovski vrtnar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3. 2838

Prodaj posestvo

s HIŠO, 3 vinogradi, 2 ajivi itd. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 2893.

Krasno malo posestvo

s 3 gosp. poslopji, zidano hišo, 2 sobi, skedenj, 2 kleti in 2 hleva, vse v dobrem stanu, pripravno za rokodelca ali vpo-kojenca, zraven lep vinograd, 2 ajivi in sadonosnik, 1/2 ure od postaje Grobelnem, j. z., po nizki ceni napredaj. Več pove last. Frišek Mih., žel. delavec v Grobelnem. Lipovec 16, Sv. Vid p. Grobelnem.

Otroški vozički

več vrst, DVO- KOLESA raznih modelov, najnovejši motorčki amer. tipa »Evans«. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vse popravila, emajliranje in ponikanje. — »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2661

„DIAMALT“

Pozor pekli »Diamalt«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlan, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku za Jugoslavijo EDUARD DUZANEC, Zagreb. Skladišče Strossmayerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočin!

Insertirajte v »Slovenec«!

Parcela napredaj

okrog 7500 m, parcelirana, v neposredni bližini glav. kol., posebno pripravna za špediterko podjetje, za lesno skladišče za stavbenika. Tik parcele se bo kolodvor razširil, vsled tega že sedaj pravno za napravo rampe. Cena 35 Din za kvadr. meter. Naslov v upravi lista.

Enonadstropna vila

s pripadajočimi poslopji: hlev, kolarna itd., v Travniku NAPRODAJ. — Natančnejša posnala daje ga ŠTEFANJAJ SCHWEIGER, Krakow, Polska ulica Sobieskiego 7. Republ. polska. 2967

Pisalne MIZE

in drugo pohištvo najceneje v Št. Vidu n. Lj. ERMAN & ARHAR. 2963

Enonadstropna hiša

20 metrov dolga, v sredini mesta, na eni najlepših točk, na zelo prometnem kraju, s staro, dobro vpeljano gostilno, s potrebnimi kletmi, dvoriščem in z vsemi postranskimi prostori, za primerno ceno NAPRODAJ. — Naslov v upravništvu »Slovenca« pod št. 2971.

Vrtnarsko in sadjarsko

teoretično in praktično mnogoletni preizkušene, upokojen uradnik, specialist pri vrtnicah, ovec in ribi, želi udeleževanja ali vrtnega nadzorstva na graščinskem posestvu Slovenije, samo proti dobavi stanovanja in naturalij. Vprašanje na upravo lista pod »Vrtničar 2956«.

Zahvala.

Prosim, da blagovolijo tem potom sprejeti mojo zahvalo vsi oni, ki so na tako požrtvovalen način pripomogli do častne zadnje poti mojega moža.

Posebno naj se zahvalim prečastiti duhovščini v Mariboru in Ljubljani za opravljene cerkvene obrede, g. komandantu dravske divizijske oblasti ter častniškemu zboru ljubljanske garnizije za izkazane vojaške časti, gg. zastopnikom oddelka za kmetijstvo, ravnateljstvu, učiteljskemu zboru in gojencem srednje Gospodarske šole ter Vinarske in sadjarske šole v Mariboru za globoko sočutje in lepe poslovilne govore, gg. zastopnikom Nižje gospodarske šole v Križevcih, gg. zastopnikoma ljubljanske sekcije udruženja jugosl. inženjerjev in arhitektov, pevskega zboru »Ljubljanski zvon« za prekrasne žalostinke, vsem drugim mnogobrojnim korporacijam in zastopstvom in vsem prijateljem in znancem za sočutje, ki so mi ga tolmačili odkritega srca.

Ljubljana, dne 18. maja 1923.

Zofija švigljeva roj. Svetlova.

„SPECTRUM“

Tvornica zrcalnih, okovnih in celuloidnih predmetov, d. d.
Telefon 21-47

ZAGREB

Brzjavke: Spectrum

Kuhačeva ulica 13.

Ogledala

vseh vrst in velikosti.

Brušeno steklo

za pohištvo in kopalnice itd.

Moderno umetno vstekljenje z medenimi prečkami.
Okrasi in ureditve izložb, pultov itd. — Steklene pločice
za pretikače in iztikače. — Varstv. stekla za automobile.
Stekleni varovalci za vrata.

Celuloidni predmeti za toaleta.

Kovinske škatle za duhan, svačice itd.

Prižigalniki na bencin.

Razni reklamni predmeti. — Žepni tintniki itd.

Centri in prečniki na zahtevano — Vzorci po povzlitju.

Penzija »Grintovec«

grad PREDDVOR, p. TUPALIČE
pri KRANJU.

Na vznožju velikih alpskih Grintovca in
Storžiča, krasna solčna lega. Odražje
zdravniško dokazano lekovito. — Veliki
prostori, gledališče. Izvrstna oskrba. —
Eldorado v vsakem oziru. — Cena
80 Din za hrano, sobo in
postrežbo. V dependanci ZARJA (grad
Češnjice, p. Moravče) samo 70 Din. —
Priglasitev 8 dni prej na odvetnika dr.
A. Wurzbach, grad Češnjice, p. Moravče

Sanatorij in oddihališče

(ERHOLUNGSHEIM)

dr. Pečnik v Rog. Slatini

SEČOVO poleg SLATINE — da se omo-
goči pacientom, bolnim na notranjih bo-
lezni, kakor tudi vsem, ki so odpočitka
potrebni, bivanje in zdravniško zdrav-
ljenje. Krasna solčna lega, solčne kure
itd. — Za notranje, živčne, presnovne
(Stoffwechsel) in bolezni dihalnih orga-
nov. — Prospekti gratis. A 2321

VELIKA ZALOGA

klobukov in slamnikov
se dobi pri

Franc Cerar

lovnar v Stobu, pošla Domžale.

Prevzemajo se tudi stari
klobuki in slamniki v po-
pravilo pri KOVAČEVIC
i TRŠAN v LJUBLJANI.
Prešernova ulica šte. 5.

Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Različno sobno opravo

dobro obranjeno, radi pomanjkanja pro-
stora nujno za cenilno vrednost prodam.
Kredence s steklenim nastavkom, visoki
omari za obleko, omara s štirimi predali,
pisalni mizi z nastavki, več miz, stolov,
posteljo, zofa, vse trdlesno, likano. —
Mehkolesne omare, več podob, zrcal, ur
itd. Kraj ob železnici blizu Ljubljane. —
Naslov v upravnistvu »Slovenca« pod
šte. 2936. — Obisk predjaviti. 2936

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg 15
pripravlja svoje zaloge
dežnikov in solčnikov
in sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno

Velika zaloga

raznovrstnih OTROŠKIH VOZIČKOV,
JESENH vozikov na 4 kolesih, DVO-
KOLE najnovejšega tipa, malih najno-
vejših MOTORČKOV, ŠIVALNIH STRO-
JEV in vsakovrstnih delov. — PNEVMA-
TIKA na debelo in drobno poceni. Spre-
jemajo se vsa popravila. »TRIBUNA«,
tovarna dvokoles in otroških vozikov
in delov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremanih za rodbinsko in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezanju
brezplačen. Isto-
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
šivilje, krojače,
čevljarje, sedlar-
je, gumbi, žlice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

Vreče rabl ene

dobro obranjene, kupim — JOS. BAHO-
VEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg šte. 7.

Arhitekt in mesni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvska cesta 10.
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.
se priporoča za zgradbe vseh vrst
ter izvršuje načrte in proračune.

Priloge, podgane, stenice, ščurki
in vsa golazna mora poginati, ako porabite
moja najbolje pripravljena in splošno hvaljena
arodstva, kot proti poljskim in hišnim mišim
K 25, za podgane K 25, za ščurke K 25, za ste-
nice K 25, miševalec moljev K 10 in 24 proti
moljem K 10 in 20; omotilo proti ušem in
ljudeh K 10 — in šivilji K 10 — in ušim v obleki
in perilu K 10 in 20; proti mrčesu na sadju
in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Pošilja
po povzlitju Zagon za eksport
M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Popolnoma varno naložite svoj denar v VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. x o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

poleti l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi
cesti poleg hotela »UNION«.

Hranilne vloge se **6%** brez odbitka rentnega in
obrestujejo po **6%** invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2%**

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2%**
Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska,
Hölzl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

„ETA“ tovarna gorčice

družba z o. z.

v Kamniku pri Ljubljani

proizvaja:

„ETA“ gorčico (senf) najfinejšega okusa in ker je
„ETA“ gorčica iz izbranih surovin, je
„ETA“ gorčica odlične kakovosti in poskusite zagradeti:
„ETA“ gorčico, katera bode prijala Vašemu okusu ter
zahtevajte pri Vašem trgovcu edino le
„ETA“ gorčico;

Nova jugoslov. industrija

Prva jugoslov. industrija

Razprodaja

vsakovrstnih namarnic

iz domače tovarne

M. Turnšek

po znatno znižanih cenah

dokler traja zaloga. Razprodaja na drobno in de-
belo ob sredah in sobotah v Sodni ulici šte. 1, v
ostalih dneh natančne informacije v pisarni Urada
za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Dopisnica

večja italijansčine, nemščine ter srbohrvaščine, s stenografijo
in strojepisjem in večletno prakso, dobi takoj mesto proti pri-
merni plači za takojšen nastop. Samo najboljši moči naj po-
šljejo svoje ponudbe na naslov I. Janić i drug, generalno za-
stopstvo »Interreklam« d. d., Osijek, Lončarska ulica 7, pod:
»Stalno nameščenje«.

Alojzij Lenček,

staobeni in galanterijski klepar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

SE PRIPOROČA ZA VSA V TO STROKO SPADAJOČA DELA.
Cene zmerne. 2117 Delo solidno.

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik

Stritarjeva ul. Ljubljana Lingerjeva ul.

Priporoča svojo zalogo, novosti, pomladansko in letno se-
zijo, za ženske in moške obleke, etanin, markizet, krep-
dešin, delen, saten, belo in barvasto perilo, bele in barva-
ste, bambažaste in platnene damast mizne garniture za 6
in 12 oseb, bele, barvaste mizne prte, salonske preproge,
pliš, tapetri, jute, linoleum, kokos vseh velikosti, čipkaste
posteljna pregrinjala, zastore, posteljne gobelin garniture itd.

po nizki, zmerni ceni.

LETOVIŠČE

AVSTRIJI, SLOV. KOROŠKO, v LE-
DENICAH blizu Beljaka in blizu 5 jezer,
v zelo lepem kraju,

ODDAM V NAJEM

1. nadstropje gostilne s 5-6 sobami in
kuhinja s pohištvo vred. vse v najbolj-
štem stanju. V hiši ledenica, kgljišče, salon,
pri hiši senčnat vrt, blizu hiše cerkev,
šola, poštni in telefon. urad, vpeljana
elektr. luč, gorski vrelec. Vas je blizu
gozda, z lepim razgledom na Karavanke
in drugo gorovje. Dobra železn. zveza.
Oddam samo v skupini, brez gostilniške
hrane. Več povc: JOSIP ARNEJC, po-
vestnik, Ledenice, Koroško. 2821

Pozor!

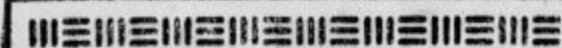
Priporočam vsakovrstne SPORTNE ČE-
PICE v vseh oblikah, kakor tudi ČEPICE
ZA GASILCE in za vsa druga društva
po najnižjih cenah. — ELIGIJ EBER,
Kongresni trg šte. 7, Ljubljana.
va debelo! Postrežba točna! Na drobnol

Pozor!

Tovarni avto znamke
»FIAT« (dunajski)
s polnim gumi-obročem ter pri-
klonim vozom, in

Büssing avto

z železnimi obroči, NAPRODAJ.
- Pojasnila daje tvrdka Florjančič,
Ljubljana. 2764

Manufakturna trgovina

Josip Stopar

Ljubljana, Dunajska cesta 21.

predpasnikov,
hladčevine,
modrotiska,
cefrja,
klova,
razne podloge,
štofov,
i. dr.

OVES - KORUZO - OTROBE

PŠENIČNO MOKO i. dr. mlevske pridelke oddaja najceneje tvrdka
A. VOLK — Ljubljana — Resljeva cesta šte. 24.

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Klavirje

pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. —
Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb.
instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. —
Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15

Prometni zavod za premož

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora ter priporoča
posebno

I^a čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premož, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).